

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosánál a 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyébként pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindeféle hirdetésnek s pontosan és jutányosan közöltetik.

Teljes számú példányokkal még szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország. (Előzetések; meg-tiszteltetés; jótékony ajánlat a magyar keresked. társaságtól; halálozások; honzeret és nemzetiség; Pestalozzi-ünnepély; Tiszasabályozási ügy; Arad és Esztergom megyék közgyűlése; sárospataki tisztújítás; Békés-Csaba váltása; budai tunnel-társaság; budapesti napló.)

Amerika. (Oregon kérdését illető alkudozást az angol és amerikai kormányok ismét megkezdették; a congressus alakulása's bizottságok kinevezése)

Anglia. (Peel terve a' gabnatorvények ügyében; a' tory lapok ez elleni kikelése; az eltörölendő gabnatorvények által a' jószágbirtokosok és haszonbérletre háralandó károk; Liverpoolban egy víztartó szétpattanása; a' Times és Sun közleményei.)

Franciaország (A' kamrák ülései; alelnökök választatnak; újvéliteltelések a' királynál; Szajna kiöntése; az ellen-zék a' választfelirati bizottság-kinevezésnél is kevesebbésgben maradt.)

Németország (Li-zi Frigyes a' német nemzetegységéről statusgazdászati szempontból's védvampolitikáról)

Olaszország. (Miklós csár Velenczében tartózkod-taral pár adat.)

Oroszország. (Az orosz csár névnapjának megülése Sz. Péterváron.)

Értesítő; donavizálás.

Magyar- és Erdélyország.

Cs. kir. főherczeg István, ő fensége ismét új bizony-ságát adá népevelésünk ügye iránti magas figyelmének, — midőn kecskeméti oktató Batty Károly, elemi iskolák száma-ra készített olvasókönyvét, ő es. kir. fenségének Prágába megküldvén, a' magas kegyü pártoló, a' hódoló író kegy. figyelméről's méltánylásáról hozzá intézett levélben értesíteti-méltóztatott.

Moeser István gyakornok budai főpostaigazgatósági járulnókka lón kinevezve.

A' nngu magy. kir. udv. kinstár az alsómagyarországi k. kerületi bányászknél megüült másod-írnokságra Heil Antal ottani harmadik írnokotkenek helyébe harmadik írnok-ká Horváth Károly beszercezei k. bányakamra-igazgató-sági írnokot, végre az ezen k. kerületi bányászknél ürességben volt negyedik írnokságra Gaibl Eduard beszercezebányai k. helyettes bányabíró-sági írnokot alkalmazá.

Jótékony ajánlat a' magyar kereskedelmi társaság részéről. — Hogy intézetünk nemcsak saját hasznával mozdítsa elő a' nemzeti köz-vagyon gyarapulását's hogy ne vethetessék szemére, mi-ként ő is csak kereskedőleg azon elv szerint működik, mint hármely más egyes csak erszényét ismerő kereskedő, mert fájdalom, nálunk a' gyanúsítás és kajánság nem kimél sem-mit a' világon, — tudtául adja a' t. cz. közönségnek, mi-szerint megnyitá, miután e' tél közepe a' fagygyal együtt be-álott, az intézet t. cz. választványa hozzájárulásával rak-tárait, melybe burgonyát vásárolt jó eleve jutányosan, hogy azt az eredeti áron, 's kinél a' nyomor legfelsőbb fokát ér-te, annak ingyen is részlegekben kiszolgáltassa. Van pedig burgonya 15, 20, 25's 30 váltó-garason szákonkint, noszlopi minőségű, mely hazánkban legjobbnak tartatik. Ki használni akarja ez ajánlatot, az jelentkezzék délután 3—5 közt az intézet irodájában (Coburgház, felső-dunator). — A' magy. kereskedelmi társaság választványi üléséből.

Halálozás. Egy szenvedő honfi társunk azon ember-osztály közül, mely még csak néhány évtized előtt hazánkban egy szólnán páriául tekintett, Kovácsóczy Mihály h. ügyvéd, 15 hónapi betegeskedés után f. hó 13 kán délelőtti 11 óra tájban halt meg mellvízkórban. — K. M. olly időben kezdte's folytatata nálunk irodalmi vállalatokat, mi-nőben Fulton az angoloknál a' gőzhajózást, 's ha ennek láng-eszével bírandott is, még sem viszik koporsója lepszéléit or-szágnagyok v. méltóságosak, mint viendik például Francia-országban páirek Hugo Viktorét. Ez a' kor hibája. Övét a' fo-ledés szelid nemője leplezendi be. Béke tehát hamvainak! U-gyané napon délután egy óra körül a' derék's munkás Man-no Alajos is elhunyt. S. A.

Honzeret és nemzetiség.

Átalakulásunk első éveit mutatják már, hogy más, ko-rábban haladni kezdett nemzetek intézvényeit használjuk nagy részben mintául, — látjuk, mint ügyekszik a' tespedési álomból fölébredt nemzet gépébe illeszteni a' esendes re-form után sok eredvényt, — melyekhez más nemzetek csak véres harcok és számtalan küzdés után jutottak; — ugyan-ezen ügyeket nyilvános és loyális kijelentése adott al-kalmat azon gyanúsításokra, melyek békén haladni ki-vánó nemzetünkre — mivel más, korábban és messzebb ha-ladott nemzetek intézvényeit rokonszenvel átkarolá, — ma-gát az előzvényt, t. i. a' forradalom iránti sympathia bélye-gét is reá nyomák! — mintha ez eredvényeknek mindig csakugyan azon előtényekből kellene folyni, mintha illy e-redvényekhez csak erőszak vezethetne, 's el volna zárva örökre, békén haladni és iparkodni kívánó nemzetek, az út!

Mennyire azonban tagadni nem lehet, hogy alkotvá-ny reformunknál, vagy hogy conservatívabb kifejezéssel

öljek, alkotványunk kikerekítésénél más alkotványos nem-zetek belételebe tekintünk és azoknak mimódon történt kifejlődésükre figyelnünk szükségképen kell, — annyiban való az is, hogy az alkotványi reform kérdésénél fordulnak olly tárgyak is elő, melyek tisztába hozásán a' külföld in-stitúcióinak bármily bő forrásai keveset segíthetnének, itt majd kizárólag tulajdon erőnkül kell meríteni, itt más pél-dák alig léteznek, — ilyen a' nemzetiség ügye! — ez eredeti, saját ügyünk, — a' mennyiben t. i. nemzetiségünk fen-tartása's élénkebb virágzása nyelvünk és eredeti szokásink fentartásától függ; — de a' mennyiben nemzetiségünk lé-nyegébe van már szöve az alkotvány, az olly kapcsolat-ban vagyon az általános civilisatióval (hacsak egy külön civilisatiót nem akarunk teremteni, egészen eltérőt, idegent, — a' többi europaitól, minő például, az arabfajú Syria tág sivatagjain) hogy nemzetiségünk egyik alapjának t. i. nyelv-ünknek, — annak másik alapját t. i. alkotványunkat alá-rendelni, vagy épen alkotványunk javítását, nyelvünk és né-mi régi intézvényink iránti féltékenységből *) még néhány évtizedig halasztani, annyit tenne: mint nemzetiségünk ü-gyét lerontani! miután nemzetiségünk nemcsak nyelvben és ősi szokásokban, — mint többen gondolják, t. i. kik nem igen szoktak gondolkodni, hanem az alkotványban is gyö-kereszik — ha ezt nem ápoljuk, nemzetiségünknek is előbb utóbb ki kell veszni.

Alig van tehát alkotványi reformunk ügyében kér-dés, mellyél más nemzetek átalakulási processusait figye-lembe venni nem volnánk kényszerítve; alig létezik kérdés, mellyél eszünkbe nem kellene jutnia, hogy mi is egy tü-redeke vagyunk az európai civilisatióknak! mellynek keblé-ből ha egyszer kisodortatunk, megszüntünk lenni. —

Sokan azt vélik, hogy aristokrátiánk azon részének, mely a' haladás zászlóji alá lépett, főczélja: demokratia! — én azt vélem, hogy igazi czélja még az ugynevezett rohan-va haladó pártnak is, nem egyéb, mint: önérdék! ok átlát-ták hogy az európai civilisatió közepett, e' régi privilegialis állapotban maradnunk többé nem lehet, különben kisodor-tatunk, — ez az egész! — Hazánkban jelenleg a' demokra-tiától szintolly kevéssé tarthatni, milly keveset tart a' Bu-dapesti Híradó a' centralisták felelős kormányától. —

Nemzetünk aristokrátiája, hogy úgy szóljak, miveltebb része, aránylag sokkal több figyelemmel kezd viseltetni az idegen nemzetek intézvényei iránt, mint eddig. Sokkal töb-bet olvasunk's többit utazunk jelenleg, 's talán kevesebb fényüzéssel's kevesebbé anyagi élvezetek megismerése vé-gett, mint ezelőtt, és midőn kijutottunk végre a' civilisatio tengerére, és látjuk, hogy mind az, mit a' nagy, előre lépett nemzetekről bámulva olvastunk és alig mertük hinni, nem pusztá theoria, hanem már életbe is van léptetve, — akkor felmagasztosul a' kebel, 's hány tervé honától távol, a' civi-lisatio tenger közepett azon ohajtást: „Uram, mikor enge-ded, henger nemzetem is illy boldog, illy nagy legyen! — 's haza tér sok utközbeni tervvel telve's ittason hazája jövő nagyságáról álmodtul; de alig kezdi meg itt ott pengetni új terveit, midőn egy rémalak áll utjába: az áldozat! 's ime a' tervek iránti vágyak csökkennek; a' forró ohajtások fagypontra lesüllyednek, és a' jámbor ohajtások közé szá-mittatnak nagy bölcsen. Mi volt tehát azon érzet, mely a' távol utazott honfit olly melegen átfutá? meleg honzere-tet? — nem, csak fellobbanó szalmatűz — és mit haza hoz-t — pernye, hamu. —

Ha a' változókéony felhevülésnek azon számtalan szik-ráji, melyek honzeretetet cimje alatt, minden haszon nél-kül röppentek szét honunk levegőjén, csak némileg ápol-ták volna azon szent tüzet, mellynek a' haza oltarán elalud-ni nem szabad, biztosan elmondhatnók, hogy hazánk, melly-nek alkotványa van, 's így a' törvényes uton sorsán segít-het, a' legboldogabb hazák egyike volna.

Voltak ugyan idők, és ez idők még nem rég multak el, mellyekben a' hazát — tulságig dicserni, institúcióinkat, voltak bár azok hasznosak, vagy elavultak, mód fölött ma-gasztalni, minden idegen forrásból eredő ujtást megvetni, kilencz millió embert optimismussal mystificálni, szóval hazánkat a' világ legboldogabbik országának, alkotványunkat pedig elavultságaiban is világ csodájának tartani's kúr-tólgetni polgári erénynek tartatott! akkor, ki ez úgy neve-zett polgári erényt gyöngeségnek merte nevezni, rossz ha-

*) Minő például: az annak idejében hasznos és czélsze-rű de most már, minden érdekességét gátló, ősiségnek, és municipális rendszernek módosítás nélküli fentartása.

zafinak; ki pedig hazai intézvényink kopottságait's rémitő elmaradásunkat nyíltan szemünkre lobbantani merészle, az a' haza ellenségének kiáltott ki, 'dicsérd hazádat és a' honi intézvényeket elkopottságukban is' volt a' jelszó! ez, és az extra Hungariam! voltak e' nem rég mult, homályos idők-ben a' honzeretet legmagasztosb kiömlése! — ez volt ak-kor az úgynevezett közvélemény, e' nagy vélemény sötét-ségein's ködfátyolain keresztül hasadt végre egy kisebb vélemény hajnal-világa, melly máskép érzett és gondolko-zott, 's e' kisebb vélemény irányadója egy férfi volt, ki Magyarországnak a' világot hozta meg, mert önélküle ta-lán örökre világtalan maradt volna hazánk! volt pedig jel-szava, legalább irányeszmeje e' kisebbségnek: 'szeresd ha-zádat, de kutasd ki és valld meg lelkiismeretesen annak gyöngéit', e' kisebbség győzött's e' győzelem rontá le az extra Hungariam szintolly káros mint nevétséges elveit; e' győzelem oltá nemzetünkbe az elbizottság helyett az ön-éretet.

E' nemzeti önéretnek teremtője, — hogy úgy szóljak civilisatióknak irányadója — jelenleg ismét kevesebbésgben látszatik lenni. — Pártok keletkeztek azóta, — és mivel az irányadó, függetlenségét fentartani hasznosnak ítélte a' hon javára nézve, mintsem bizonyos, bármily népszerű pártok által magát és cselekvési erejét, mellyre még annyi szükségünk van, — vakon leánczolatni, — rivalgani kez-dék reá a' pártok vezérei's ezek vakbuzgó apostolai: hon-zeretet e' ez? — mintha bizonyos párthoz tartozásban ál-tana a' honzeretet! — Haladásunknak sokat ártott és árt még most is azon sokféle különös eszme, melly minden bi-zonyos irány és összpontosítás nélkül idestova csapong hon-zeretet név alatt. —

Sokkal csekélyebbnek találom gyenge tollamat, — sokkal inkább b' érzem egységem parányiságát, sem-hogy képes volnék a' tiszta honzeretet érzetét egész ma-gasztosságban leírni! itt csak egy magányvéleményt hoz-zandok elő a' honzeretetről, melly vezérfonalul szolgáljon annak, mit alant a' nemzetiségről előadni fogok, — egy ma-gány-veleményt, melly állításimat biztosabban fölvilágítsa azok irányában, kik a' mondottakat ollykor rossz világnál szeretik tekinteni. Kerülve tehát, a' mennyire csak lehet, — azon bizonyos dialectikaszzerű bizonyítgatásokat, mely-lyeket csak Royer Collard hú tanítványinak lehetne némileg megengedni — véleményem abban központosul: mi-ként két fő gyupont vagyon, melly körül, mint nap körül forognak a' honzereteti érzet minden csillagai, — 's e' két fő gyupont: a' honvédelem és a' honboldogítás' mit e' ket-tők legalább egyike nem hat át sugáiraival, az a' honzere-tet határin tul van.

Mi az elsőt, t. i. a' honvédelmet illeti, ez nálunk nem-csak mint fellobbanó eszme mutatkozik, de valósitva is lón egész dicsőségében! erre bizonyítványul szolgál hazánk története, — ehogy úgy szóljak nemzeti önéretté vált's bár-mily gunnyal illessék sokan, főkép idegenek, a' mostani hon-védelem képviselétét, ezen gúny a' nemzetet nem érheti, legalább a' nagyobb részt, hanem legfőlebb azon kisebbsé-geket, melly némi előjogok biztosabb fentarthatása miatt, e' sok gunnyolás daczára sem akar, ezen valóban már pa-ródiás képviselétről lemondani. Igen uraim! nem kell egyéb, mint visszapiantani a' történetek évkönyveibe, — hogy a' nemzet volt dicsőségére's őseire találjont! Én a' nemzet őseit értem itt! — családok ősei dicsőségéről itt nem szó-lók. Ezeket, hiedelmem szerint, csak az unokák öröklők, 's ez legyen mindenestire az unokáknak szent; — de hol egy nemzet ősei dicsőségére visszatekint: — ott család, fényes név, nemes és nememes osztályzatok elenyésznek! — ott egy nagyobb, régibb család lép elő, és e' család: a' Nemzeti! — Ez okbul üdvözölje's üdvözölheti méltán minden, bár a-lacsony sorsu de tiszta keblü honfi, egy Hunyady, egy Má-tyás király, egy Zrínyi emléké! — ezek sem család, sem cas-ták, sem magyar, német, oláh, vagy szláv népfaj — hanem a' nemzet ősei! —

De ne merüljünk a' történetek mult országába, fő-nyesek azok és képesek a' csüggedt kebel gyöngén csil-lámló szikrát is meleg önéretté hevíteni, — legyen ezen eltörölhetlen önéret támasza a' lankadozó kebelnek's te-kintsünk a' teendők tömkelegébe, melly teendőkrol, alig esalatkodom, ha azt állitom, hogy nagy részben kezünkre vannak bizva és számot kérhet méltán az utókor tőlünk, ha most béke idején nem teszünk, midőn nem gátoltatunk, midőn olly kevéssé nyomják hazánkat a' honvédelem gond-jai. E' teendők özvege a' hon-boldogítás! ez azon második

gyupont, mely minden honszereteti eszmét éleszt, világít, — a' honboldogítás nemzetünk feladata.

Hogy a' hazát boldognak, nagyok látni nemzetünk nagyobb része ohajlja, — ezt bebizonyítani kevés optimizmusra van szükség; a' lelkes így érez, mert másképp érezni nem tud, az önző színtezt kívánja önhasonból vagy hiúságból; de még a' hanyag is, vagyis tespedés embere boldognak ohajlja látni honát, mert nála is végre kellemetlen hadást okoz az elégtelenség szünetlen felajdulása! Ha tehát így van, minek annyi párt? — mivel a' miképp, azaz a' hazának mimódoni boldogítása az, mely oly annyira osztalja szét az egyetértést, mely nélkül minden nemzeti erő elgyengül 's enyészetnek indul, ezen miképp legkitünőbb, de egyszersmind legkülönzöb színezetekben mutatkozik az alkotmányi védelem eszméjénél! Az alkotmányi védelem szempontjából indul ki tehát nálunk minden politikai párt, az alkotmányi védelem eszméje az, melynek alkotmányos országban minden politikai pártnak alapul kell szolgálnia; az alkotmányi védelem eszméje oly annyira vezéreszméje, — hogy nemzetünk egy fractiója szerint fejezzem ki magam — minden létező politikai pártnak, hogy, ha nemzetiségünk alapjaul egyedül nyelvünket védelemre nézve sokkal több erő 's kevésb idővel kieszközölhetendő egység létezik köztünk, mint magára a' nemzetiségre nézve!

Átalakulásunk észrevehetőbb kezdete óta, mely csekély véleményem szerint mintegy 12 évet tesz, — következő pártok léteztek 's léteznek nagy részben még most is hazánkban: — 1ször van két nagy általános párt, t. i. átalakulást kívánó és azt nem kívánó párt, rövidebben: reformer és conservatív párt.

2or Vagyon 49, illetőleg 52 kisebb párt, — ezen pártot azon 52 megye alkotja, melyeknek meglevén külön-külön saját érdekeik, azokat pótló-utasítási jogaiknál fogva a' hongyülésen gyakran szokták mérlegbe vetni a' nemzet érdekei ellenében, kitűnik ez leginkább akkor, midőn anyagi kérdések kerülnek szőnyegre, akkor letéteik (sans gène) a' honszereteti köpeny, és a' provincialis érdek, sőt olykor magány-érdek képviselői ott állnak egész tisztaságukban! élénk példát nyújthat chez a' legközelebbi mult hongyülés, midőn a' közlekedési eszközökről folytak a' viták. —

3or Van oppositionalis és conservatív párt, a' sajtómozgalmak előtti, 's

4er Oppositionalis és conservatív párt a' sajtómozgalmak óta. Ezen párt egymást politikai enyelgésből egy időig; rohanva haladó és fontolva haladó pártnak nevezgeté; jelenleg azonban aristokrata és demokrata névvel tiszteli egymást a' politika mezején. —

5ör Centralista és municipalista párt. Mindkettő a' legközelebbi mult hongyülésnek szüleménye, szintugy mint a' védegyelet; mindkét párt élethe léptét erősen elősegíté a' 2ik decemberi végzés, szintugy mint a' védegyeletét. A' municipalisták tágtitni akarják cselekvési erejüket a' socialis téren; a' centralisták összpontosítani kívánják a' nemzet erejét az országgyűlésen. A' municipalisták munkálkodásának m á r megvan első eredménye, 's ez eredmény a' védegyelet a' centralisták eredménye még tovább nem haladt az eszmék terjesztésénél; ők valódi eredményeket egyedül az országgyűléstől várhatnak 's hiszem, hogy csak attól várnak is. —

Mindazáltal koránsem kívánom azt vitatni, mintha egyedül a' municipalisták lennének a' védegyelet létrehozói 's annak buzgó fentartói; sőt erősen hiszem, hogy a' centralisták közt aránylag szantannyi és szintolly buzgó elősegítője van a' védegyeletnek, mint a' municipalisták közt; de az eszme, t. i. a' védegyelet eszméje Magyarországon a' municipalistáké, haladás a' socialis téren! — Im ez az egész; miként viszont a' centralistáké kitünőleg: a' pótló- vagy sokszor inkább gátló-utasítások eltörlése, a' verificationnak országgyűlésre bízatala, évenkénti országgyűlés 'sal. — eszmék; — a' vallási pártokat itt érinteni nem akarván. —

Az idegen nyelvmozgalmakat pártnak — politikai pártnak legalább nem nevezhetem, — mert mihelyest politikai párttá emelkednék Magyarországon egy szláv, illyr vagy más nem magyar nyelvű propaganda, az egyszersmind törvényen kívül állana; miután honunkban csak egy a' nemzetiség, és ez a' magyar. — P. I. (Folyt.)

Pestalozzi-ünnepély. Pest, jan. 11kén.

„Édes hangok szálltanak fel,
Örömtől zenge a' terem.“*)

Igen, örömtől zenge a' terem, mely egy örök nyibus-körözte szellem dicsőítésének tanuja volt. Pestalozzi születésének évszázados emlékünnepélyét ültük ma déli tizenkét óraker a' pesti kör nagy terében 's megbocsátanak t. olvasóink, ha mielőtt az igen érdekes ünnepélyt leírnök, némelly vonalmat 's árnyéklatit adjuk azon érzelmeknek, mik az alatt bennünk keletkeztenek. — Csodálva 's kegyetes érzettel függesztők szemünket a' képre, mely az

*) Ossian.

ünnepeltet ábrázolja, a' terem falszönyegéről édesdeden mosolyga ránk, mint mosolygott egykor a' holdogító körébe gyűjtött kisdetek 's növendékekre; 's a' dalzaj és zemenoraj az üdvözültnék szellemét látszának összevarázsolni az élettelen kép szende vonalmiba. Széles homlokán ugyanazon derűfénye ragyogott az önbecszerzetnek, melyet reá magasztos ezéjének világos öntudata lehelt; szeméből ugyanazon lelkesülés buzgalomtüze, ugyanazon szívöröm sugárai tündöklöttek, melyel örökvégzetű rendeltetése göröngyös pályáján sziklaszilárdan 's rendületlenül haladott, 's melyet nagyszerű tervei 's vállalata sikerültén osztatlanul érezett; ajkain ugyanazon kegy és nyájasság, 's egész valóján ugyanazon szelidség mondhatlan kifejezése ült, mely őt hivatása szent körében egész életén át végső perceize jellemzé. Pestalozzi a' természet jelölte ki az emberiség nevelőjeül. Legnehezebb hivatás, melyre csak rendelhet az ég valakit. Vagy nem fáradságos é a' gyémánt, rubin vagy zafir érdes göröngyét köszörülmi 's azon fényességre csiszolni, melyben aztán a' fejedelmi koronák arany lemezein ragyog? — nem fáradságos é a' durva érczköbül előteremteni a' drága aranyat 's azon fokára emelni a' becs és szilárdságnak, melyen aztán a' tüzpórátt kiállhatja? mermilyen csüggedetlenebb erő és munkásság kívántatik arra, hogy az ember szinte durva érczkint jöven az anya méhéből, szellemi 's anyagi tulajdonira nézve oda képeztessek 's műveltessek, miszerint méltólag foglalhassa el a' teremtés alkotványai közt azon helyet és polezot, melyre mint annak legremekebb műve öröktül fogva rendeltetett! 's az emberi foglalkozások ezen ágának legterhesb, legfárasztóbb osztálya: a' népnevelés. Nemcsak azért, mert az a' munkához aránylag szerfölött csekély díjjal kecsgetet ovót és oktatót, 's nem lebegtet szemek előtt fényes ígéretek 's gazdag kárpótlási tiündérvárat; de legfőképp azért, mert maszlagos előítéletek 's vak babonahit rémserege tanyáz rendszeren a' nép keblében, 's a' ki ezeket kiirtani 's a' népfiat igaz, tiszta, jóllét 's erénygyümölcsöző ismeretekre vezetni vállalkozik, valóban nagy áldozatot tón az emberiségnek. Tiszta szándék, szilárd akarat 's hő lelkesülés kell e' vállalathoz, és e' hárommal kitünőleg ajándékozá meg a' természet Pestalozzit — atyját 's teremtőjét a' józanabb, czélszerűbb népnevelés új rendszerének — vagy tulajdonképp megalapítóját a' valódi népnevelésnek. Nekünk magyarokul, kik a' népnevelésnek ugyszólván még csak alphájánál sem vagyunk, nekünk illetett és volt leginkább szükséges a' nagy népovó „népvezető“ szellemét közénk varázsolni, hogy emlékenél feladatunk e' legkiáltóbbikára haladéknélkül gyuladjunk fel 's a' minék titokkulesát az névszerint az egész emberiség birtokába juttatá, mi azt nemzetileg alkalmazni siessünk, „mert nemzeti egymásutánunk első talpköve a' nemzeti nevelés.“ 's a' mint kétkedés nélkül vártuk 's remélltük is, az ünnepélynek megvolt maga hatása. Mintegy ismérten ösztön rezge át keblünkön, 's agyunkban hathatósan villant meg ama szent eszme: miszerint szükséges a' népet, mely a' társaság magkövét képezi, czélszerű nevelés által valahára végre megnyernünk az erény, munka, gazdálkodás 's önbecsülés boldog országának. 's ez mintegy láthatólag a' nagy népnevelő körünkbe varázsoltt szellemének működése volt. — Az ünnepélyt, melyet nagyszámu hölgykoszoru 's férfiközönség érdekesite — előbbiek sorában többi közt a' magyar nevelésügy, kisdedovás, 's jótékony egyetek történetében örökké ragyogandó grófhölgy Brunswick Teréz ó mlga, tiündöklölvén — symphonia nyílt meg Riesztlől, szabatosan 's andalítólag előadva, mit N e y Ferencz által felolvasott szózat Pestalozziról követe. Felolvasó kissé hozadalmas de végig érdekes szózatában hiven festé Pestalozzi lángszellemét, mikint az e' töretlen pálya minden akadályin hősileg 's dicsőséggel diadalmaskodott, 's jöllehet nem hazánk kebléből származott, mégis méltó köztiszteltetésre 's hálának legforróbbikára; különben is őt, mint „szabad hazának szabad fiát nem tekinthetni idegenül e' szabad hazában.“ — Ezután T a t a i István nevelő „Urihölgyét“ szavalá el Vörösmartynak, mit D a v i d s o n iskolainövendék által előadott ábránykövete „Stranierából“ Thalbergtől. Erre Pestalozzira vonatkozó némelly közlemények, olvasva T e i c h e n g r a e b e r — az ünnepély főrendezője által, kinek is e' részbeni faradalmiért az ügy 's egész közönség nevében méltán szíves köszönetet mondhatunk, 's egy a' dicsőültnék életét 's jellemét élénk színezettel 's jeles hasonlatokkal vázoló ballada N e y től következett — az egész hangszegyleti leány növendékek férfihang kíséretű karéneke zárván be. A' működők mindnyájan szíves éljenekkel jutalmaztattak. Mintegy délutáni két óraker öröm 's vidámságteljesen oszlottunk el. Szabad legyen itt néhány vonással rajzolni életörténetét az ünnepelt férfunak.

Pestalozzi Henrik jan. 12kén 1746ban*) született

*) Az ünnepély alkalmasabb megtarthatás végett P. születésének évszázados előnapjáná tétetett át.

Zürichben. Atyja, gyakorló orvos, korán elhalván, őt honszerető anyja gondja alá jutott, 's innen lón P. alapjellemé egész a' sirig: forró embérszeretet. Gyermek-évoin, mikben főleg tanulótársai iránti szívélyessége 's az akkori tanmódszer formáinak irányábani egykedvűsége által kivált, átesvén, Rousseau Emil-je megjelentekor a' házi 's közoktatás híjánnyosságát állátván e' felett az eszményileg megalapított szabadságérzeletől elkapatván, nagy 's áldásdus hatastör után sovárgott a' nép jóllétének előmozdítására. E' miatt a' papi állapotról, melyre magát előbb elhatározta, lemondván, polgári állásban keresett hona helyzetére tevékeny befolyást. 1767ben Neuhoftban telepedett le, meg-nősült 's mezei gazdaszatot kezdett üzni. De vállalata nem sikerülvén, gazdaszattalkésőbb nevelési czélokot kötött össze. 's így támadott 1775ben a' neuhofti szegények intézete, melynek növendékszama csakhamar ötvenre szaporodott. Nyárban a' gyermekek főleg mezei munkával, télen főnással 's egyéb kézművekkel foglalkodtak. De az intézet több oknál fogva öt év mulva megszűnt 's P. helyzete iszonyu lón. 1781ben egy könyv jelent meg tőle „Lienhard és Gertrud“ ezim alatt, mely nagy figyelmet gerjesztett 's ezer meg ezer kézen fordult meg. Az anyai nevelés példányát rajzolja benne Pestalozzi — a' nép helyzete 's viszonyaihoz alkalmazva. Többi közt így szól: „Láttam a' nép nyomorát, a' könyv, mely érzetimet e' helyzet fölött ártatlanságotól kiesikará, Lienhard és Gertrud, belső gyámoltalanságom műve volt, ugy állott ottan kortársaim előtt mint egy kö, mely életről beszél és halott. — Életemben nem akartam egyebet, mint a' nép üdvét, melyet szeretek 's nyomorultnak lenni érezem, mint érzik fölötté kevesen, mert szenvedéseit együtt viseltem vele, mint viselték fölötté kevesen.“ — Lehet é valódibb jellemzése P. lelkiéletének? 1781 — 1798ig esenedesen folytató szegényes életet Neuhoftban, hol mind-össze 30 évig lakott. Ez időszakban keveset vagy épen mitsem foglalkodott nevelési vállalatokkal 's e' közben kijött iratai is leginkább philosophiai 's politikai tartalmuak. Francia forradalmi seregek beütvén Schweizba, sept. 9én Stanz Unterwaldenben a' francziák által megrohantott 's az egész canton elpusztított; számtalan atya 's anyanélküli gyermek lézengett elhagyatva 's menhely nélkül idestova. Pestalozzi felszólított, hogy Stanzba jöjjen 's e' gyermekek pártját fogja. P. ment, az ottani orszolyazárdát elfoglalá, 's csakhamar mintegy 80 gyermeket gyűjtött maga köré, iszonyuan elhanyagoltakat, minden testi és szellemi bajban sanyletteket. Ez volt P. legterhesb vállalkozása, de csak egy évig tartott, mert az ujolag megjelent francziák a' zárdát hadikórházzá alakították. Ekkor P. rövid pihenés után Burgdorfba ment alsóbb iskolatanítóknak, de mellőzaldalmakba esvén, itt is csak egy évig maradhatott. 1800. telén három segéddel nevelőintézetet nyitott meg Burgdorfban, mely lassanlassan nagy figyelmet gerjesztett, és számos látogatót vont oda messze távolból is. De a' berni kormány ujolag változván, Burgdorf vára egy főhivatalnok lakává rendeltetett 's Pestalozzinak ismét távozni kellett. Intézete számára azonban a' buchseei zárdá jelöltetett ki, hol is P. az intézet igazgatójaul nevezett Fellenbergtől függést czéljaira hátráltatón nehezülőnek találván, örömezt fogadá el következő évben az yverduni tanács azon ajánlatát, miszerint intézetét nevezett városba tegye át. Itt működött ezental Pestalozzi egész 1825ig, midőn mint 80 éves életfáradt Neuhoftba visszatért 's két év mulva február 17kén 1827ben kevés napi betegeskedés után jobb világra szenderült. Ez P. sokat hányatott éltének rövid vázolata, kinek emléket mi jobban nem tisztelhetjük, mintha tanulságos iratait 's nevelésmódját vizsgálgatva, hasonlag lelkesülmi fogunk a' nép javaért, mely neki minden 's ő annak mindene volt. S ch u l t z A u g u s t.

A' Tiszaszabályozás ügyében.*) Honunk anyagi jóllétét bármennyi pénzzel sem lehet oly biztosan előmozdítani, mint Tiszánk szabályozatala által, melynek haszna kiszámíthatlan; 's ha ezen vállalat sikerülend, a' jelen kor örök emléket vivand ki magának. Ennélfogva buzgó ohajtasom az, hogy az erre megkívántató pénz, és pedig sok pénz kölcsönözni, 's azt e' munkára fordítani ne irtózzunk, mert bizonyosan dús kamattal pótolandja vissza a' Tiszafolyam a' reá fordított költséget; 's így a' kerecseni átvágást elmellőzni — attól tartva hogy sokba kerülend — kipótolhatlan hiba 's kiszámíthatlan kár volna; mert ennek bizonyos hasznát, a' Kerecsen és Veresmart közt létező kanyarulatn tervezett és történeendő részleges átvágásoknak pedig kártékonyosságát, következőkkel látom nyilvánítani szükségesnek:

Köztudomás az, hogy mennél egyenesebben foly valamely viz, annál mélyebb medret csinál magának, 's kevésbé vannak partjai beszakadásoknak kitéve. Mármaros-

*) A' szerző különös kívánatára minden lapszerkesztőséghez ennek közlése végett intézett kérelemmel a' B. P. Hirdő után közli a' szerk.

tól Tittelig nincs illy rendetlen nagy kanyarulata a Tiszának, mint Kerecsen és Veresmart közt, és midőn az átmetszések tervezete szerint majd mindenütt egyenes irány adatik folyamának, csak ezen említett közön, azon nézetnél fogva, hogy itt 1 1/2 mérföldnyi hosszú átvágás kívántatik, 's hogy ez sokba kerülne, ezélba vétetett az említett egy átvágás helyett magán a kanyarulaton 14 kisebbnek létesítettése, melyek alkalmasint csak annyi hosszúságra ütnek, mint radical orvoslása szerint Tiszának Kerecsen-nél az egy átvágás 's így itt az átvágás területére kívántató földvesztés egy mennyiségben áll a 14 kisebb átvágásával, habár még egyszer annyival több pénzbe kerülne is a kerecseni nagy átvágás; valamint a kisebb átvágásnak haszna van, úgy a nagyknak nagyobb haszonhajtónak kell lennie. Itt pedig az említett területen homlokegyenest azt merem állítani, hogy a részleges átvágásoknak éppen semmi hasznuk, sőt több igen nagy káros következményei leendnének.

1) Azért, mert Kerecsentől Veresmartig 9 mföldnyi kanyarulata maradna a Tiszának, mely a kerecseni átvágás által 1 1/2 mföldre olvadna, 's ezen a vontató-ut minden költség nélkül használható alakban tűnnek fel, holott a nagy kanyarulaton tömérdek sok gyümölcsös kert és erdők részei megsemmítettése mellett az új átvágásoknál a régi vízmedreken csak nagy idővesztéssel, költséges dereglyék segítségével válhatnak a vontató-ut használhatóvá: ezen roppant nagy kártékonyságok a hajózásra nézve annyira szembe ötlők, hogy erről minden bővebb elmélkedés fölösleges.

De ezen kanyarulaton a részleges átvágásoknak szomorú és kártékony következménye bizonyosan még abban is létezik, hogy a Tisza folyama ezen átvágások daczára 20—30 év múlva ismét annyi átvágást igényelne; mert azon helységek, melyek mostani távolságuk miatt még a Tisza elsodrásától mentesítve vannak, a víz folyásának megváltoztatása által ki leendnek végpusztulásra téve; 's így az itteni kanyarulat fordítandó költség nemesak sikernélküli, hanem mint már mondtam, kiszámíthatatlanul kártékony.

Előttünk a szomorú példa. Záhony helység határán ezelőtt mintegy 26 évvel létesült egy átvágás, a vizen járónak ez által mintegy nyolcz percnyi nyeresége talán van, de Záhony határából vesztett; mert nem úgy áll a tény, mint némelyek képzelik, hogy ó medrét beiszapolja a Tisza: igen is beiszapolja az ó medernek két torkolatát néhány ölnyire, maga pedig a meder örökké haszonvehetlen marad. Többi rosz következménye a záhonyi átvágásnak, hogy az ugyanakkor zsínormértékű egyenessébe vett új Tiszameder már most a falu felé bekanyarult, 's pusztulásra szolgáló az említett helységnek; az alább fekvő helységek pedig házaikat látják a víz által elpusztítva.

Történt Zsurk helység határán is egy átvágás, de a víz nem vette belé folyását; mert a mint ezen átvágás munkálta vétetett, úgy mutatkozott a víz sodra, hogy belé nemend, de míg ez megkésült, az átelleni part elsodortatván a víz folyása az új esaternát elhagyta 's im az egész munka sikeretlensége előttünk áll. Nem elég tehát az átvágást megtétni, hanem annak torkolatát, 's átelleni part oldalát partvédekkel ellátni is kell, nehogy a folyam régi útját megtartsa; ezeknél fogva a szent igazság azt sugallja, hogy könnyebb egy torkolatot, mint 14-et költséges part-ovó-szerekkel ellátni 's örökre ellátni.

Ha Tiszánkat nem imigyamagy, hanem valódiilag jó és használható állapotba hozni akarjuk, partjainak általános szorgos felügyelés mellett jó karbani fentartása melőzhetetlen. Föltevéen tehát, mennyivel kevesebb költség kívántatnék a Tisza 1 1/2, mint 9 mföldnyi partjainak conservatiójára, ide számítván még Kerecsentől leendő egyenességet a folyamnak, következőleg kevesebb partvesztélyt, a részleges átvágásoknál pedig a rendkívüli kanyarulatot, bizonyosan nem lesz állításom vakmerő, ha mondom: valahányszor a részleges átvágásokra 1 forintot költünk, a kerecseni, minden jótékonyágit ide érte, mindannyiszor 30 forintot még nyereséggel költhetünk.

2) A Tisza-szabályozásnak egyik fő ezéja, hogy vízármentesítsenek a Tisza mentiben levő városok, helységek, 's ezek határai. Itt körültem az illető törvényhatóságok eddig nagy szorgalommal és fáradhatlan igyekezettel csináltatták a Tisza töltéseit, és mégis mi oka, hogy nem zabolázhatták a Tisza árját? röviden mondva ez: Szabolcs-megye 36 ezer öl, más oldalán a Tiszának Bereg, Ung és Zemplény megyék csupán ezen a Kerecsentől Veresmartig tartó területen szinte 36 ezer öl töltéseket kénytelenítették csináltatni, 's így összesen 72 ezer ölet. Ezen nagy munka erejüket felülmulta 's az árvíz zsákmányává vált minden nedvesebb évben a gazdaember vagyona.

Ha a kerecseni nagyszerű átvágás megtörténék, 72 ezer öl töltés helyett csak 12 ezer öl töltés kívántatnék; 's ime itt a második kiszámíthatatlan nyereség, mely ismét olcsóbbítja a nagy költséggel végrehajtható átvágást,

biztosítva egyszersmind az érdeklőket a víz-kiesapástól; mert a megkivántató 12 ezer öl töltések megcsináltatása, 's azok jó karban tartása az illetők munkabéli erejüket felül nem mulja.

3) Nem fölösleg a földnyereséget felhoznom: vajjon minő hasonlatosságban áll a földnyereség a kerecseni nagy és a részleges átvágások között. Mellőzve a részleges átvágások mellett az által is törtéendő földvesztéseket, hogy a kisebb átvágásoknál töltések mindenütt nem léte-nének, mi is szinte tetemes földvesztéseket okozand, megkísértem számításal a 72 ezer öle terjedő töltések közt haszonvehetlenül elmaradó földet; a Tiszától a töltés legalább 40 öle teendő, 's így a víz prédjának kitétetük 2618 hold föld; a kerecseni átvágásnál pedig a töltések közötti földvesztés csak 436 holdra megy, 's im 2182 hold volna a földnyereség.

Ezen mondatokból kiviláglik tehát, hogy mind hajózási, kereskedelmi 's így pénzügyeségi, mind árvizektől menekülhetési állapotunk a kerecseni átvágást javasolják. Ohajtásom végre csak az, hogy ezen igen nagy fontosságú tárgyat honosim illő figyelemre sziveskedjenek méltatni. *) Győröcskey Mihály.

Aradmegyel közgyűlés. Gyűlésünk elibe feszült várakozással tekintünk. Elhatározónak hívók politikai pályánkon az eredményt, mely tisztujításunk eseményivel oly szoros kapcsolatban állott. És a folytonos viták éber pillanatiból meglehetősen kezünkbe adatott jövőnk kulcsa, és az irányító, mely átalakulásunk közel éveinek nyílt tengerén vezetőül szolgáland. Mind két párt összpontosítá erejét a várt napon, amott láthatlan kéz titkosan működő hatalma ébresztgeté az alig ébredőket; emitt önkint vállalkozott a hazafias önzéstelen buzgalomtól lelkesült értelmiség őszinte csatára a tespedőkkel; — amott gyanúsítás epébe mártott nyíltai készítettének az önédek sötét gyártaiban; míg itt az ész elvitázhatlan erejével az igazság és haladás tüzetet kijelzavul. És lón az értelmiségnek diadalünnepe. Elsorolandom részletesen érdekes tárgyait. Ó mga főispán-helyettesünk előterjesztést tön megyénk mult gyűlése ótai helyzetéről. Elmondá az adózó nép buzgalomát, mely szerint adóját ez évre esőleg nemesak lerová, de még a mult évekről fenmaradt tartozásából is fizetett szép összevet. Mondá hogy a hadi adó-kezelés hanyag karban van, 's iránta tanácskozni ohajtana. Az iskolákat szomorú helyzetben találta, kivéven a kath. és ref. iskolákat. A radnai oktatót különösen kiemelte, ki idegen ajku tanítványit annyira megmagyarítá, hogy atyjaié miatti panaszaik örömgörjedenre buzdíták keblét. A g. n. egyesültek iskoláit legbotránysabb elhagyatottságban találta. Iskolai kézikönyv, szakértő tanító, sőt még iskolai épület hiánya, vagy elpusztulása jöve tudomás alá. Részvéte bánatos szavaim említé meg Aczel József kir. kamarás elhunya felett érzett közsajnot, ki mint fáradhatlan hazafi e' honn oly hő szeretettel ölelte gyermekévei óta, 's kit egyik legkitünőbb megyei kapacitásink közé sorozott az elismerő méltánylat, 's ezért őt érdemeiért jegyzőkönyvileg ohajtja megemlítetni. Ezen előadásra Fábán Gábor táblabíró válaszolt, és ó mga előterjesztését annyival inkább örömmel hallgatá, mert abból ó mlgának megyénk beléletét kísérő dicséretes szorgalma tünik elő, pedig ezen jelentés évnegyedenkinti felmutatását első alispánunk kötelességei közé sorozta határozatunk. Mi végett alispánunkat ó mga előterjesztése mellett ezen kötelességtől feloldatni éppen nem tudván, felszólítja őt határozatunk teljesítésére. És Török Gábor alispánunk rögtön előterjesztést tön. Elmondá hidaink rosz karban állását, rabjaink számát és dolgozóházunk pangó állapotját. Rabjaink száma mondá e' terjedt megyében 150re megy 's ezt igen csekélynek veszi az évszak mostohaságához képest, mit ó egyenesen tisztviselőink emberiesen szelid bánásmódjának tulajdonít, mert bot és kínzás erkölcsnevelői szerepet nem viselt, megrovatott egyik táblabíránk által alispánunk, hogy inkább az igazság-kiszolgáltatásnak mibenlétét fűzze másszor jelentése sorai közzé. — Az előterjesztések után kisgyűlésünk jegyzőkönyvei olvastatának. Csodálkozva hallák a RR. ó mga azon eljárását, miszerint a tisztujítások ön-maga nyilatkozata és kívánságához képest kinevezett megyei szakértő helyett időközben más nevezetett ki magánylag és a RR. ajánkozási jogának tökéletes elmellőztével. Itt megkezdtek az elvnek személyeskedési tőrre erőszakoltatása. Hosszasabb viták után azonban meg levén nyugodva a RR. ez újon kinevezett nem kertész, hanem már selyemtenyésztésre ügyelő egyediségében, ajánlati jogok fentartása mellett a jegyzőkönyven módosított nem tevének. Ugyane tárgygyal rokonságban hozatott fel ó mga azon ténye, mely szerint kinyilatkoztatása ellenére tisztujításakor első helyre megválasztott

*) Mi pedig a szakértőket bátrak vagyunk kérni, hogy ha ezekre némi felvilágosító észrevételeket tenni kívánnának, legyenek meggyőződve, mikép lapunk azok elfogadására mindig nyitva áll. — Szerk.

egyik szolgabíránk helyébe, a másod izben megválasztottat iktattatván jegyzőkönyvbe, ez által a RR. választási jogán sebet ejtett. Ó mga tévedését nyíltan elismeré 's meg kell ismerni, hogy e' tárgy, mellyszerűnél más megyékben elolthatlan láng gyúl a kedélyeken, nem izgatá fel az ellenzékét sértő szavak felhozására, 's méltánylattal kell megvallani conservativeink gyanakodó részének azt, hogy az ellenzék nem személyes megtámadás viszketege, hanem a közjogszerűség vezérelte nyilatkozatában. A' hosszaszab időig tartott vita eredménye lón a következő tartalmú határozat: „főispáni helyettes ó mga a lunkai és eleki szolgabíróságok iránt a tisztujítási jegyzőkönyvben történt és hitelesítéskor észre nem vett változtatásra nézve, miszerint t. i. a jegyzőkönyvben jelenleg fordítva álló két szolgabíró-ság közül tisztválasztáskor az eleki tudott első, a lunkai pedig másod-szolgabíró-ságra választottnak lenni, előadá, hogy az ó meghagyása következtében jött a választással ellenkezőleg a jegyzőkönyvbe és pedig tisztujítási jegyzékével kimutatott azon oknál fogva, minthogy a tisztujítási zaj közben a jegyzékében kitűzött rendet átugorván, az első helyre irt lunkai szolgabíró-ság előtt a második helyen álló elekit tévedéyesen jelölte ki.“ Tudomásul vétetett. Előterjesztetett ezután a honti levél. Ó mlgamegkérdéze, hogy miután e' levél ismételten magány-peccséttel van ellátva, akarják é a RR. tárgyalni vagy sem. Majd közakarattal elhatározatott a felette leendő tanácskozás. Nem akarok részletes leírásába bocsátkozni a viták sokféleségének, mely egész nap tárgyal szolgáltatott alkalmat, ide írom a határozatot, mely eredménye a tanácskozás hosszadalmas folyamának: „Hontmegye közönségének aláirtával ellátott 's magány-peccsét alatt érkezett tudósításának, de Pestmegyének imént felolvasott tudomásul szolgáló figyelmeztetésénél 's egyéb köztudomásra levő adatoknál fogva tudatván, miképen a nevezett megyében olytán események fordultak elő, melyek a megyei közigazgatás törvényes rendének megzavarására 's ezen rendkívül tudósításnak keletkezétre szolgáltnak alkalmul, ó felsége jobbágyi hódolat-tal megkéretni határozatát, kegyeskedjék Hont megyének jelen állapotja tekintetében az illető törvények értelmében orvoslást szerezni.“ Száraz szerkezet! megtetszik rajta hogy akaratlanul teljesített a szerkesztési kötelesség. — Ezután Pestmegyének a horvát viszonyok ügyében irt levele lón tanácskozásunk tárgya. Egy nap mult el ismét felet-tünk, míg eredményre kelt a vitaközás. És felirandunk ó felségének Horvátország tartománygyűlésének a köz haza irányában elkövetett lépései törvénytelenége miatt a pesti levél értelmében szerkesztendő de mérsékelt módokban. — Végül erős vitára szolgált okul a megyeház benső rendezése. Az ellenzék előadta: miszerint már nemesak a törvényeszkre herendelt tanuk kénytelenek zivaratos hideg időben hajléktalanul nyomorgani, hanem a törvénytörési rendes terem is magány-használatra elfoglaltatván, a törvénytörési bizonytalan helyeni összeülésekkelmetlen zavar-ra nyújt alkalmat. Ezen egyedül jó akaratból, adózóink iránti gyöngédségből 's megyénk érdekében tett kívánat az ellenpárt egyedeitől azonnal átvitetett személyeskedési mezőre. Az igaz is, hogy okfő hiányában a gyanúsítási ürügy leghatalmas népszerűtlentője a kívánt sikernek. És a nagy szavak megtevők hatásukat, mert nem akará az ellenzék, hogy általa „még soha illy mértékben érzett keserű nap“ idézessék elő, és küldöttség nevezetett gunyaul a tartós vitának, mely a lakok iránt vizsgálatot tartván, véleményét előterjesztendi. Meglátjuk mikor! — Egyik újonnan kinevezett esküttünk váltóhamisítási váddal terheltetvén, ügye törvénytörési tárgyalás alá bízott. Különös esetet érne meg Aradmegye, ha törvényeink világos tartalma ellenére polgári törvénytörési eljárás alá bocsátatnék e' nem tudom mi okból takargatott ügy. No de hiszen ó m. főispáni helyettesünk váltótörvényinkbeni igen jeles tudománya biztosít bennünket, hogy a tévedni akarókat felvilágosítandja teendőik iránt. Jövő közgyűlésünk martius 23-án tartatandik. —

♂ Esztergom vmegye közgyűlése. Multévi dec. 28—30 napján m. helytartónk elnöklete alatt folyt le évzáró közgyűlésünk, annak nevezetes részeit köv. soroljuk elő: 1) Pestmegye ama felszólítására, hogy felséges nádor József főhg fényesen megünneplendő felszázados ünnepén e' megye RRei részt vegyenek, határozaták. a' KK. és RR. addig is, míg a' nemes Pest megye által tervezett ünnepély létrehozásában együttmunkálva abban részt vehendhetnek, ó cs. kir. felségének, ki bár fejedelmi vérből származott, nem rettegve a bokros foglalkozásoktól és előgördülő nehézségektől Magyarország kormányát a' vészes és századnegyede kiterjedt harezok közepett vette át, azt az átalakulási korszak tövise pályáján erős karokkal vezette, 's a' nemzetiség felvirágozása, a' pártok kölcsönös kibékítése, a' különböző eszmék egyesítése, az anyagi jólét előmozdítása 's a' fejdelem és nemzet közti viszonyok kiegyenlítésére fordította kitünő munkásságu életét; ki ötven éves hivataloskodási korszakát a' honholdogság esz-

közlésére szenteljük, lelkes szerkezetbe fogalmazandó hálálatot szavaznak. — 2) Zágráb megyének a varasdi főispánt illető körlevele tudomásul szolgált. — 3) Az ismét honti levéllel együtt az illető pestmegyei levelet is tanácskozási tárgyalás tárgyán ki, azt tudomásul vettük, a pesti elveket magunkéink meg sem ismervén. Egyébiránt mi úgy hisszük, hogy a honti bonyolult állapot egy kis házi ingerültségnek, nem pedig politikai pártelvények szüleménye; sokkal is becsesebb előttünk a szomszédai barátság, sem hogy ügyeikbe tettleges avatkozás által ne hinnők, hogy a megzavart kedélyek kölcsönös méltánylás útján minél előbb ki ne simuljanak; de azt is hisszük, hogy az egység fölbomlását a kormány hathatós befolyása sem engedendi meg; ha pedig akár fölülről akár alólul illy egység-szaggatás elősegítették, akkor a RR. őfelsége's az o. gyűlés előtt törvényszerűleg szorgalmazandják az orvoslást. — 4) Kossuth Lajos 20 forintját, általa önkéntes adónak nevezettet, mint az adózók javára tett szabad ajánlatot köszönettel vették, miután a még ellenkező törvénnyel el nem töröltetett Ulászló ismert IV. t. cz. 2 §-za az illy önkéntes adóztatást eddiglen tiltja. Egyébiránt akár adó, akár ajánlat legyen neve, a jótétemény böcsös és követésre méltó. — 5) A' nm. helyt. tanács a hanyatló selyemtenyészést emelendő, a bérbe adhatás 's egyebekre nézve a megye véleményét is kikéri. Hol sok a föld 's kevés a kéz, ott az ipar silány. Az állandó selyemtenyészési választványhoz utasították e tárgyat. — 6) A' szeszégetésre u. m. a' netalan bekövetkező életszükség egyik rugójára figyeltetvén a' kormány gondossága által, úgy tapasztaltuk, hogy szükségétől tartanunk nem kellvén, a' tiltó rendszerhez nyulnunk sem kell. — 7) A' Dunapart vontató-útjának rendezése iránt jött felsőbb rendelet nyomán kiküldött kir. mérnök és választványunk jelentéséből értettük, hogy kivált a' táti partok a' vontatást 's így a' hajózásszerföltött gátolván, azoknak roppant költségen szabályoztatása szerföltött szükséges, e' megye pedig illy kiváló terhet nem bírván, a' felemelt sóárbul segedelmért folyamodunk. Ha meggondoljuk, hogy az örökös tartományokkal vagy is felső kereskedésnek Esztergom vmegye szinte kapuja, a' sok ut (bécsi, esch-morva- nagyszombati, felső magyarországi, bányavárosi) itt pontosul öszsze 's hogy a' felfelé tartó hajók rontják illyennyire partinkat, méltán számíthatunk rendkívüli segedelmre. — 8) E' nyár folytában a' víz és jégverés sok kárt tett megyénkben 's 20 helység folyamodott adóenyhítésért, de ezek közül csak Ebed, Süttő, Epöl helységnek engedtetett el feladója három évre; 's miután Farnad helység kára 12 ezer ftot meghalad, rendkívüli segedelmért irtunk fel a' helyt. tanácshoz. — 9) Nedeckzy Imre házi adószedő hivataláról leköszönvén, helyettesített Matyasovszky Lajos 's ennek helyébe alszolgabíróvá az eszt. járásban Koltay Zsigmond; ennek helyébe r. eskütté Bozay Gábor, tisz. szolgabíróvá Pathó Pál 's tisz. eskütté Barta Adolf. 10) Jövő közgyűlésünk mart. 31 kére, törvényeséink jan. 26-ra tüzetek ki.

Sárospataki tisztújítás Mult 1845diki dec.

30ik és 31ik napján ment véghez a' városi tisztújítás és a' felszabadítási ügy kormányát tartó választott közönség tisztviselői lettek: elnök, fogarasi Constantinus György bíró, az utána legtöbb szavazatot nyert pályázó felett, négyeszeres mennyiségű szavazati többséggel, kebelvidámító vala hallani a' józan bizodalom választotta férfinak, a' közönség felszabadítási ügyéhez illő, közzóra-szántság szép érzelmével előadott beköszöntő beszédjét, 's új elnök ur önállása 's erélyessége kezkesedik reménytelni, miként kormányzása alatt közügyeink hátramaradást szenvedni nem fognak. Jegyzőségben Szakács Dániel, ügyviselésében: Tóthpápay Zsigmond és Balogh Lipót, gazdaságban Pláncz Károly megerősítettek. Határügyelőnek (inspector) Both István választották. A' nagy-pataki rendezett tanács tagjaivá választottak: főbírónak ns Elek János, jegyzőnek Kardos József, adószedőnek Sebeczky András, tanácsbelieknek: Czira Péter, Keresztényi István, ns Baksay József, Serfőző Ferencz, ns Ardéy Sámuel, ns Both Mihály, ns Rimaszombathy Gábor, Szabó József, Géczy János, Sebeczky András (adószedő) és Sebő Mihály. Kispatakon bíró lett ns Kézy János, jegyzőségben megerősített Mihályi Szabó Bernát. — A' tanács névsora mutatja, miként nagy része a' tanácsnak nemesekből áll, ennek oka az, hogy az együgyű nép azt hiszi, miként ő rá nem vetnek annyi adót, 's nem néreken annyi töltést (nálunk az uti munka még régi módít visel) ha nemesember a' bíró 's nemesek a' tanácsosak, mert ezektől félnek a' megyei tisztek; ez igazi együgyű hiedelem, és hamis elámitás, mert a' tapasztalat ellenkezőt bizonyít. — Fogat-bizottságban meghagyatott Bodnár Imre, szállás-mesterségben Butkay Imre. A' bíróválasztásnál fájdalom! felekezeti szűkkeblőség szerepelt. Honf.

Békes-Csaba váltása. Békes - Csaba,

télhó 6. 1846. Legközelebb elenyészett év utolsó napján, mezővárosunk nevezetes eseményeket látott. — Csaba legelőszabályozási 's minden földesuri jogok és haszonvételek

alóli örökös felszabadulási nagy munkája csaknem be van fejeve. Decemb. 31kén a' földesuraság resignálta a' birtokot 's az aláírt szerződéseket a' népek nyilvánosan átaladá. Azonban a' 802 ezer pengő forintnyi megváltási összeget hogyan fogjuk megfizetni, az még kérdés marad. De nincs okunk a' teljes sikerről kétkedni mindaddig, míg az ügyet olly férfi kormányozza, mint Omazta Zsigmond táblabíró ur. Lángelme, szeplőtlen tiszta szív és szilárd akarat olly irányító e' férfiban, mely gondosan kikerüli a' fenyegető örvényt, 's biztos répartra vezeti a' hajót. Minyilvánítani akartuk azt: hogy tiszteljük és szeretjük őt, hogy méltányolni tudjuk buzgó fáradozásait, 's hogy ezentul is minden, minden reményünk csak őt 's gyűjtünk fáklyákat, 's a' zene harsogása mellett a' t. táblabíró ur lakához menénk, hogy a' tisztelt férfinak elmondjuk azt, mi keblünk dagasztá. K. I. szónokunk igazán keblünk mélyből meríté a' szót, tartalomdús, lelkes beszéddel üdvözölvén a' táblabíró urat. Omazta Zsigmond*) férfias méltósággal beszédben köszönte meg a' megtiszteltetést, mi keblünk azon ohajtásával távoznék el, hogy ugy áldja meg isten a' t. táblabíró urat, a' mint igazán szívéből e' város boldogságát megállapítani törekvék! E. K.

A' budai tunnet-társaság megalakulván, és szabályait megállapítván, az aláírások gyűjtését elkezdetni határozta. Mihez képest tudtul adatik, hogy Budán t. cz. Thoma József, Kiss Károly, Peakovics Kozma, Porkoláb Dániel, Jakobson Károly és Rózsa Lajos uraknak; — Pesten pedig a' hidépítési-hivatalban és Burgmann Károly nagykereskedő urnál lesznek mátol kezdve letéve az ívek, hol az alapszabályokat is megtekinthetni 's az aláírások elfogadtatnak. Jan. 11én 1846. A' választvány rendeletéből Rózsa Lajos m. k. tollívó.

Budapesti napló. (Jan. 15én.) Mult vasárnap a'

pesti körben Pestalozzi II. évszázados emlék-ünnepét ülték meg a' nevelők 's nevelés barátai. Közönség olly nagy számmal tödült az illy alkalomra eléggé szűk termekbe, miszerint nagyobb szám kiszorolván az ünnepélyben nem sokan vehettek részt. Némelyek előtt szembeötöl volt az, hogy a' nevelés ügyének egy külföldi bajnoka emlékét Magyarországon ünneplik, míg elhunyt jelesbeink mind mélyebb feledésben maradnak. — midőn miénkre nézve is hálás utókorra számítnak, igen is helyén találjuk, hogy olly férfiak, kik az emberiségre nézve legfontosabb ügy körül éltek le fáradoalmas pályájukat, világszerre méltánylást, tiszteletet találjanak; 's hogy jutalom helyett, mit földi létükben valóban gyéren aratnak, nyerjék legalább a' tulvilági dicsőség koszorút. Hasonló ünnepélyekhez mint a' most említett vala, tágabb tért, 's maradandóbb hatást kívánánk esatolni, hogy így azok is, kik netalan a' derék elhunytakról keveset tudnának, megismervén az érdemet hasonló jeles tényekre buzduljanak. — (Lásd ez ünnepélyről külön cikkünket). Vasárnap este ritka előadásnak valának tanúji színházunkban; hol a' katonák már nem is tudjuk hányszor szökött; de ha még egy párszor így szökötték, nagy türelmet tanúsítandó a' közönség, ha uti levelet nem ad neki. Ama szörnyű szerepeseiket valóban csak vasárnap közönség tapsolhatja meg; mellynek karzati része ma ugyan- esik otthonosan viselte magát, 's még nagyobb botránnyal a' csütört rendőr olly nyelven lármázott közé, mellynek felvirágoztatásért bizonyosan nem áldozott volna nemzetünk. Más részt azon tisztelt vendégeknek, kik nem színi élvezet, hanem társalgás kedvéért járnak színházunkba, szabadon más eszernöket ajánlanunk, hol legalább senki sem háborgatnak szórakozásukkal. — Másnap azonban a' Végrendelet került színpadra; a' fiatal szerzőnek e' sikerült műve adatásakor mondhatni ünnep van Thalia templomában; e' darab az, mellynek adatása még mindennapi színészeinket is ihlettségbe hozza 's illy művészig összevágó játékok, mint ez, ritkán élvezhetni. — Kíváncsiak vagyunk a' színi újdonságokra nézve, mert néhány darab jó idő óta hever elfogadottan. Petőfi, Tigris és hán' című dramáját is előadhatónak ítélte a' bíró választvány. — A' duna gőzhajózási társaság 1845ben october végéig szállított 711,804 utast, 1196 kocsi, 463 lovat, 962063 mázsa terhet, 156 zongorát, 16,937 darab sertést; — ezekből jövedelem: személy-szállításért 930,332 ft 19 kr., árukért 850,023 ft 2 kr. apróbb nemű szállítványokból 7691 ft. 49 kr. — A' pesti kényszerítő „dologház” virágzik; eddig félelmes volt neve, ma már olly kedves hangzavulá lón, hogy számosan vélik benne föltalálhatni a' téli idők paradicsomát. Igazgató választványja legutóbbi tanácskozási ülésében 42 folyamodó kérelme olvastatott fel a' jótékony intézethe fölvetés iránt. Világos példa, miszerint a' szigorum gyakorlott felebaráti szeretet is csábító hatással bír. — A' magyar polgári gyakorlog őrhad ismét egy szép tettel tevő emlékezetessé létezése eloszakát: Barbásunk, Oláh család jeles festvényét vásárolván meg a' nemzeti muzeumban felállítandó s nádozunk nevét viselőnek képtár számára. Művészet 's az által terjedő nemes izlést pártolni egyike a' legszebb polgári kötelességeknek. — Jó ideje hogy lapunkban a' nemzeti színház valamely tagát nagyon érdeklő cikk közöltetett a' Falura kell mennie című vigjáték ügyében Z. aláírással. Vágyunk tudni: meddig mellőztetik ez érdekes kérdés egyszerű hallgatással? — Orvosrendünknek ismét egy fiatal reményét irtotta ki a' halál; tegnapielőtt temetették el Kerner János orvostudor Rókusz kórházi segéd, ki szépképességgel bírván a' diszes, mégis rögzös pályán, a' szenvedő emberiség egyik jeles gyámolává lehetend; most azonban csak sirjánál gyászolnak barátai, 's azok kik életben buzgó munkásságának tanúji becsülői valának Béke hamvainak! — Nemzeti színházunkban pénteken

*) B. D. helybeli lelkész ír pedig az ezen alkalomra készített verseinek elővásával tisztel meg a' tisztelt bírót. E. K.

január 15én, Szathmáryné javára, béreltszűnésel, először adatik: „Első szülött” eredeti drama 4 felvonásban. Irta Obernyik Károly, hétfőn január 20án pedig Fűredy javára, béreltszűnésel: „Beatrice di Tenda” nagyopera 2 felvonásban Belinitól.

Amerika.

Az amerikai nép hangulata Oregon-kérdésre nézve teljesen higgadt, egyébként pedig a' két kabinet közti felzavart viszonyok is kiegyenlítő félben állnak; Pakenham washingtoni brit követ Buchanan amerikai miniszterrel ismét megkezdé az alkudozásokat. — Az amerikai congressus mindkét háza teljesen alakult, az előmunkálatokkal foglalkozó osztályok egészen demokrata színezetűek. A' tanács-házi választvány a' külügyek elintézésére William Aller elnöklete alatt Casz, Sevier, Atherton és Archer tagokból áll; az elnök Ohioból való, harcziás jellemű 's az egész Oregont kívánja; Casz eskütt ellene a' briteknek 's egyedül csak Archer közölök whig. Az alsóházi választvány tagjainak többsége szinte demokrata elem, de nagyobb részt a' déli tartományokból 's így Oregon-kérdésben velők könnyebben végezhetni.

Anglia.

Az Angliában jelenleg fenforgó zavaros viszonyok elintézése 's a' gabnatörvények iránti visszás hangulattól származott pártviszály gyökeres kiirtására vonatkozó tervéről Peelnek azon hír kezd szállongani, hogy ő egy még eddig nem ismert közeputat, vagy is expedienst akar használni, miszerint a' gabnavám fölmagasult árát lehető jutányosságig csökkentse, 's a' földbirtokosokat mégis minden kárvallástól megója. Azonban a' torypárt hívei még ez ellen is berzengenek; különösen a' „Herald” kiszámítja, hogy e' tekintetben kármentesítő expedienst egyáltalában lehetetlen; mert ugymond a' tőkepénz értékének süljedése 's az ez által okoztatandó bizonyos veszteség, melly még az 1845 statusadósságot is tulhaladja, elkerülhetlen. Ezen veszteséget pedig semmi kármentesítő expedienst vagy közelítő ut sem hárihatná el. Ámde az itt említett ok, nem csupán egyedül; tudunk kell ugyanis, hogy a' nemzetgazdaság és nemzethatalom legbiztosb alapja a' szántóföld, vagyis a' földbirtok, 's hogy e' nélkül a' kereskedésnek és iparnak semmi jövedője. Világos ugyanis, hogy ha a' földbirtokosok és haszonbérlok jövedelme megesökken, ugy bizonyosan alászáll az angol ipararazúkkak fogyasztása 's kelendősege is, mi által a' jövedelmi adónak természetesen kevesülni kell. Azonban mi olly keveset akarunk az idegenkedő whigek, mint a' gabnatörvényelleni egyet részéről kigondolhatandó közepút felől hallani. A' „Globe” az angol egyházügy érdekében azt mondja, hogy Gladstone szesz kimaradása, a' gyarnatminiszter állomásában igen könnyen a' legjótékonyabb befolyású ürügyként használtathaték az angol egyház érdekei előmozdítására. Gladstone ur t. i. itt, mint a' katholicismusra átmenendő pártnak nem lelkészi, hanem világi vezére, miután vallási nézetei ugyis igen öszszeegyezhetők az angol egyház dogmáival — mint azt, egy a' porosz követ, Bunsenhez küldött levelében maga is nyilvánította — az angol egyház érdekében igen sokat tehetne, amál is inkább, mivel hatáskörében, mit a' római (kath.) párt élén állása nemcsak tágított hanem szilárdított is, e' részben senki sem tehetne annyit. — A' „Times” következőket emlit egy Trapezuntból érkezett fekete tenger melléki levelezője után: „Soha nem vala Persia állapota panaszraméltóbb és siralmas, mint most. Három legvirágzóbb hatalmas városa, ugymint Tabriz, Teheran és Siras, minden más persa várost és jelentékes helyeket romba döntöttek 's elpusztítottak. Ispahan, az egykor duszgazdag és hatalmas birodalmi főváros gyászos romtömeggé vált elszegényült éhező népezeivel. Ezer-meg ezer nyi nevezetes hely, hol Feth-Ali-sah alatt a' jölett és közmegelegülés buja virági tenyésztek, most az ipar, kereskedés vagy társas életi forgalomnak legkisebb nyomát sem mutatják. Mióta Hadzsi-Mirza-Agaszi átvéve a' birodalmi kormányt, azóta e' féktelenségekben határt nem ismerő tisztviselőnek zsarnokságitól annyira elisonyodtak az alattvalók, hogy ezrenként ott hagyván falvaikat, készebbek vadon puszták 's népetlen bérczek közé vonulva nyomorgani, mint az elviselhetlen zsarnok kegyetlenségét, fosztogatását, 's vérszomjas üldözését tovább szenvedni. Nevezetesen Aserbidzsad tartomány, a' korábbi időkben annyira termékeny, duszgazdag és rendezett tartomány, most olly parlag és kiéetlen, olly népetlen és vadon, hogy nagytitás nélkül bizonyonhatni róla, miszerint pusztasággokká vált szép földén ridég magányban árván sir a' szél. 'S hogy Tabriz, Aserbidzsad tartomány fővárosa még bir némi lakossággal, egyedül szerencsés helyzetének köszönheti, minél fogya az Középszázia és Európa központi 's átmeneti kereskedésének 's viláfgorgalmának térhelyeül szolgál. Mindazáltal ha tekintetbe vesszük az orosz politika erre ható rendszerének ártalmát, mik szerint ez a' Tabriztól Tifliszig vonuló közlekedés végképi megsemmisítésére czéloz, — előre látható,

hogy e' virágzó 's nevezetes város életalkonya is nem sokára megjövend.

Peel új miniszteriuma most már teljesen ki van egészítve. Buccleuch herceg tanácsi elnökké a meghalt Warncliffe helyett, helyébe pedig titkos peccsétöré gr. Haddington tétetett; ennek eddigi állását gr. Ellenborough első admirális lord's tengerész-miniszter foglalván el. „A' miniszterek—mond a' Standard, csak néhány napra rándulhattak Londonba, mivel jan. 3án a' windsori palotában tartandó udvari körben kötelesek megjelenni, mely alkalommal a' királynő a' londoni községtanács küldöttségét fogadandja, 's tőle a' gabnatörvények megszüntetését kérelmező felírást veendi át.“ — Habár az ujan alakult miniszterség kiegészítetése iránt többé semmi kétség nincs, azért mégis némely lapok folyvást annak képzeletbeni krízist emlegetik; Palmerston és Aberdeen lordok külügyi tárcavezérekül állítatnak most szemközt és Stanley meg Gladstone gyarmati minisztereként mondatnak egymással vetélkedni. A' megyékben folyvást foglalkodnak a' leendő közöségi parlamenti választásokra előkészületekkel. A' gabnatörvények ellenzői és földművesek mindig népesebb 's keresettebb gyűléseket tartanak; O'Connell 's vele Irland a' mostani nem várt körülmények miatt igen háttérbe szorultak. O'Connell Móríc egy hosszú levélben védi atyját a' Times megtámadásai ellen, hitelesen mutogatva: hogy Dániel följlé hasznobérlőinek nem szívtelen zsarnoka, mint Irland egyéb földbirtokosai, kiket ő keményen ostromlani soha sem szünt meg, hanem valódi atyjok, velők jó szívet éreztetni szándékozván mind azt, mi jólétüket akár közvetve, akár közvetlenül eszközli. — A' Morn. Herald egyik közelebbi számában hosszú cikkben mutogatja azon káros eredményeket, mellyek a' még fenálló gabnatörvények eltörlése által nemcsak a' földtulajdonosokra 's ezek bevételeire, hanem a' föld jövedelmezésére 's ez által birtok-értékre is befolyással leendnek. A' nevezett lap a' hármass ország mostani földbirtok-értékét egész számban 550 millió font sterlingre becsüli, melly érték, ha a' gabnatörvények megszüntetése a' felizgatott népmozgalomnak csakugyan sikerülend — egy negyeddal vagyis 137,500,000 fonttal esökkenni fog, melly vesztéségnék csupán egy hatoda, vagyis 21,750,000 font fogná a' valódi földtulajdonosokat sújtani, holott a' fennmaradt rész (115,750,000 font) egyenesen a' hasznobérlőkre nehezülne, tehát azokra, kiket ajelen lázas állapot elszédítvén, a' jólétük előmozdítására legüdvösebben ható gabnatörvények ledorongoltatására izgatnak; 's így nyilvános: hogy ha ezen osztály kiadásit eddig sem fődözheté úgy, a' mint napi munkája után megérdemlé, ezental — esökkentetvén jövedelme — még kevésbbé fogja tehetni azt. — Dec. 26án reggel Liverpoolban a' liverpool-haringtonféle vízmértan viztartója, melly 250,000 gallon (1 gallon = 4 pint) foglalhat, azon pillanatban pattant el, midőn már öblének két harmada teli szivattyúztatott, 's rögtön olly áradást okozott a' vízmértan-épületben 's a' hozzá szomszéd házaknál, hogy ezek tetemes megsérülést szenvedtek, több ember be is fult, 's néhányat az utézákon a' hirtelen rohanó vizár tova sodrott. A' szétpattanást mennydörgéshez hasonló rova kísérte 's a' közel fekvő lakosokat legnagyobb rémülésbe ejté, mellyből csupán akkor eszmélének, midőn már az udvaron és utézáon a' vizet rohami láták. 4 személy elveszett, nyolczan pedig, részint karaik, részint lábászarak töretvén el, kórházba vitettek. — A' Times legkonokabb ellenzője marad a' gabnatörvénynek 's ezeket minélelőbb eltörlötteknek látni ohajtáná; 's ez okból nevetességő igyekszik tenni a' Quarterly Review folyóirat cikkét, mellyben a' gabnatörvények szükségességéről következők állítatnak: „Ha a' Visztula, Dniiper és Mississippí völgyei gabnaterményeit a' britt tartományok kikötőjibe szabadon hozhatják: akkor semmi kétség arról, hogy ezek egész N. Britanniát élelmi-szerekkel a' legolcsóbban fogják ellátni, az angol idegen kenyéren fog táplálkozni 's ez által függő helyzetbe jutni a' külföld irányában. A' nevezett cikk ezen állításainak erősítéséül tekintélyekre hivatkozik. Charles Russell lord Johnnak a' volt whig-miniszternek testvére 1841ben a' bedfordi társaság gyűlésében nyilvánítá: habhog a' védvámok meg lesznek szüntetve, akkor legalább is 2 millió acre szántóföld mivelés nélkül maradand, 's a' földművesek nagy része éhségnek nézend elibe. Haring — hajdan 's meglehet jövőben is pénzügyminiszter, a' külföldi gabna behozatalát 4 millió quarterre számítá, ha a' gabnatörvények megszünnék; melly behozatal átlagos (diаметralis) pénzértéke 12 millió font sterlinget (120 millió for.) tesz; ezen összeg a' honi földmíveléstől fog elvonatni, világot tehát, hogy Britannia szántóföldjei nagy részben miveletlenül maradnak. Brougham lord nyilatkozata pedig még tetemes vesztéséget mutat ki. „Vajjon mi következőse lesz annak, ha a' gabnatörvények most eltörlöttek? — kérdi ő: jövő évben már 7 vagy 8 millió acre mivelés nélkül fog hagyatni, ezeknek eddigi mivelői munka 's kenyérelenül hagyatnak, a' hasznobérlők kívándorlandnak 's a'

jószágbirtokosok szegények házába segítettnek.“ Minő tekintélyek után kénytelen kapkodni a' nevezett folyóirat! — mond a' Times — Brougham szerint 7—8 millió, azaz Anglia eddig mivelet földének két harmada, Charles Russell szerint pedig 2 millió maradna miveletlenül 's nem teremne semmi gabona, zöldség, gyümölcs, burgonya, semmi szőna az emberek, lovak, tehének, sertések és szamarak élélmére, vagy miből a' védvámok 's gabnatörvények barátnak kövér lakoma készíthetnék 'stb. Ezután a' nevezett lap a' lakosok folytonos szaporodását hozza fel, melly szám a' magától szinte megkívánja; mivel pedig ennyit a' szigetország elő nem állíthat úgy, hogy a' szegényebb dolgozó osztály tetemes segély nélkül juthatna hozzá, nemcsak szükségés, de kötelesség is irányában a' statusnak mindazon könnyítést megtenni, mellyek a' haza és haladás felvirágoztatására folyton nélkülözhetlen kellékekül tekintetnek. — Szinte a' Times 29ik száma 14 hasábon közli az amerikai elnök által a' congressus elibe terjesztett azon alkudozási okleveleket, mellyek az amerikai és angol hatalmasságok közt Oregon-vidék fölött tétettek. Ezen oklevelek 1842. nov. 15étől egész 1845. aug. 31 terjednek, midőn eredvénytelenül félbenzakítottak. A' Sun pedig dec. 30ki számában a' brazíliai kormány finansztervét közli a' pénzfolyam-javításra, 's egy — Janeiroban alapítandó nemzeti bankról; melly terveket a' májusban megnyitandó kamrák fogják tárgyalni. — Közbeszéd tárgya most Gurwood alezredes 's a' Wellingtonféle sürgönyök kiadójának öngyilkossága; a' szerencsétlen elmeháborodás-okozta elgyengülésben nyakát tollkással metszé el. — Angol lapok szerint Britannia a' szikhekkal rövid idő alatt nyílt háborúba fog elegetni.

Francziaország.

December 29kén mindkét kamra ülést tartott, minek azonban semmi különös figyelmet igénylő eredvénye nem volt. A' Szajna hullámárja Párisban és környékén nagy erővel tört keresztül szűk medrű partjain 's dec. 27kén reggel a' kerteket 's több más hely között a' place de la Concorde tért 's Marsmezejét a' Neuillyben levő királyi parkkal együtt elborította.

A' követkamra dec. 30kán alelnökök választásával foglalkozott; a' szavazók összes száma 352re ment, ezekből Bignon 210, Lepelletier d' Aulnay 202, Debelleyme 189 és Duprat 188 szavazatot nyertek 's azonnal — alelnöki székeik elfoglalására utasítottak; ezen választás, valamint az elnöke is, a' conservatív párt részére ütött ki; minthogy az ellenzék jelöltjei közül egyedül Billault nyere 152 szavazatot, a' többi pedig ennél is kevesbet. — Jan. 1én az újévi tisztelegések szokásos szertartással 's rendben végeztek; a' párisi érsek meggyője papságával, ugy Valence, Montpellier és Luçon püspökökkel, utána pedig a' diplomata kar hölgyei 's végre a' tülleriákban szolgálattevő nemzetőrök, és a' sorhajók tisztjei a' marsall-teremben fogadtattak Sylvester estéjén. Másnap pedig — újév ünnepe reggeli 11 óraker kezdett meg a' főbb hivatalok és testületek tisztelegése; a' hadi segédtsztek és sürgönyrendezők nyiták meg azt, őket a' tábornagyok követték; 12 óraker megjelent a' két kamra fényes küldöttsége; a' büntető törvényszék, az egyetemi tanács, párisi kir. főtörvényszék, megyeispanok (préfet), Seine departement küldöttsége 'stb. 4 óraker pedig a' diplomata kar, mellynek szóno-ka a' pápai követ volt, ki ez alkalommal tartott beszédében a' személyes szerencse-kívánatok után többek közt Lajos Fülöpnek azon érdemét tünteté ki, mellyeket a' világéke fentartása körül szerzett. „A' közbékének bámulatos tartóssága (durée prodigieuse) mond a' szónok legfényesb jele felséged magas bölcseségének 's a' kabinet tökéletes öszhangzásának. Az egész világ hálája egyedül a' vele éreztetett jótétemények nagyszerűsége által eszközölhető.“ A' király válaszóla: milly kellemesen lepé őt meg ezen elismerés amaz állhatatos törekvéseiről, miszerint mind azt mellőzni ügyekezett, mi Francziaországot, vagy a' világ bármely országát háború örvényébe sodorhatná 's mennyire tőle függ, folyvást fen is akarja tartani azon szerencsés öszhangzást, melly most Európa fejedelmei közt létezik. Pasquier hg. a' pairkamra elnöke hosszú magasztaló beszédet tartott a' termékeny béke 's az olly ritka közöségi jóllétről, mellyet nemcsak Francziaország, hanem egész Európa Lajos Fülöpnek köszönhet, ki a' hosszú forrongás és kínzó krízisek után minden néppel a' mindinkább tökéletesbülő civilizáció gyümölcseit élvezeti. „Igen édes érzés — felelé a' király — önköztül hallani: hogy a' gondviselés megáldá fáradságimat, 's hogy Francziaország nagy, szabad és szerencsés! 's pedig nagyobb mértékben, mint azt a' leélt forradalom zajos viharai közt egykor reméllhetők. Feladatunk most már könnyebb 'stb. — Sauzet követkamrai elnök hasonló alakra építé beszédét. „Francziaország, ugymond, esendes örömben élvezi a' rend és béke kényelmét, 's ezen most már nem is csudálkozhatunk, mert institúciójí mely gyököt vertenek 's a' 15 éves kormány, mellyet nemzeta-

karat alapított, melly két forradalomnak szüleménye, de mellynek ismét megújulását megakadályozá — rá mondván győzedelmeire az áldást, — a' valódi bátorság keblébe ülteté azokat át, 's ez eredvényt valóban az ós Európa minden monarchájí 's az új világ legerősebb társaságai is méltán irigyelhetik.“ — A' király ezen szerencsés eredvény dicsőségét a' követekkel osztja meg válaszában — előadván: mikép ő a' képviselők együttmunkálásával, a' közvélemény 's a' nemzet közöségi hozzájárulásával, a' közvélemény fog Francziaországot oda vezetni, hova magas rendeltetésénél fogva hivatva van, akarja: hogy a' gazdagok és szegények szerencsége folyvást eszközöltessék, 's minden szabadság sértetlenül maradjon, mert ezekre alapítatvák azon előnyök, mellyeket aratott az ország; akarja: hogy a' társaságok minden osztályai megtanítassanak azok becsülésére, hogy tudják: mikép a' szabadság az által ronthatik le, ha törvényes korlátin túl terjeszkedik az indulat. A' király ezen nyilatkozata élénk felkiáltással fogadtatott. Ezután a' párisi érsek üdvözlé a' papság nevében; 's mondhatni, hogy politikai színe csak e' beszédnek volt, mennyiben ez különösen a' syriai kereszténység elnyomatására ereszkedett 's végül köszöné a' királynak a' Notre-dame egyház visszaállítatását. A' király ujjog is megígéré: hogy a' keleti kereszténység bajos ügyeit minélelőbb kiegyenlítettmi sürgetendi képviselője által. — Jan. 2án a' követeknél a' válasz-felíratot készítő bizottság nevezetett ki; az ellenzékett itt, miként az elnök-választásnál teljesen kismiszték, csak egy jelöltje Saint Marc Girardin választatott meg, ki tulajdonképp szinte a' conserv. párthoz tartozik, ettől azonban Salvandynek az egyetemi tanács szándékolt ujjá alakíttatása miatt elvált.

Németország.

List, az európai hírvé statusbölcs, lapjának (Zollvereinsblatt) legutolsó számában egy terjedelmes 's tartalomdús értekezést közöl a' német nemzetegységéről 's nemzetgazdasági szempontból, mellyben elleneit akarja megczáfolni, kik az általa alkotott iparvéd-rendszer eredetiségét Smith Ádám ismértetes statusgazdasági írónak tulajdonítják. Czikkei telvék tanulságos ipartörténeti és statusgazdasági gyakorlatos nézetekkel, 's mi úgy hiszszük, hogyha azokból egyetmást, mik honi viszonyaink helyes fölfogására tájékozásul szolgálhatnak — megemlítnék, — a' t. ez. olvasó közönségnek csak kedveskedhetünk. Smith Ádám — mond ő — igen jól ismerte az ipar fontosságát, a' mennyiben az akkori idők szellemében 's az európai statusélet helyzetei között ismérni lehetett. 'S midőn ő alapelvül azt állítja föl, hogy csak úgy gyarapulhat az álladalom vagyona és boldogsága, hatalma és dicsősége, ha tagjai minden legkisebb erőszaktól, mindennemű korlátozásoktól 's terhek viselésétől, mellyel a' kereskedést előmozdítani akarják, de mi csak csökkenti 's elnyomja azt — mentesítetvék; — ő az akkori világviszonyok tekintetében, habár nekünk helytelennek látszik is — alaposan okoskodik. Mivel bárha Angliában és Francziaországban a' védvám és hajózási szabadság korlátoztatása ép olly rég idő óta, mint magas eredvények által hitelesült, sikerbiztosító statustudományi axiomának látszik is az akkori viszonyok között, minden iparüző országra nézve még nagyobb hasznú 's befolyásnak kellett volna lenni. 'S hogy az általa felállított régi és több sikerüléssel hitelesült statustani axiomája most már nem állhat meg, eléggé bizonyítja az azóta létrejött gépek és számtalan találmány által okozott iparviszonyi nagy forradalom, minek következtében az internationalis concurrentia egészen más jellemet von fel. Ez az ipar és kézmű Smith Ádám előtti történeteiből leginkább kiviláglik. Akkor tudniillik Anglia, Francziaország és Németország iparnemű természetvényeire nézve, habár nem egészen, és mindenben is — igen egyenlők valának. Mindenik ezen országok közül birt bizonyos iparággal, mellyben egyik a' másikat felülmutta. Anglia nevezetesen mindenik fölött a' posztógyártás — Németon a' vászon- Francziaország pedig a' selyemgyártásban jeleskedett. Pedig elvitatatlan tény, hogy a' három iparág az internationalis kézmű concurrentiára nézve a' leghatályosb befolyással bírt, — mivel a' gyapotszövetgyártásról és a' vasgyártványi művekről, mellyek, mindkét fajában Németország akkor még igen hátra volt a' szóban levő nemzetviszonyok mérlegetésében — oksúlyul — említés sem lehetett. Azonban történeti bizonyosság, hogy nemcsak Anglia — Francziaország, Olaszon, Spanyolország és Portugália, hanem még ezek telepei is Németország szorultak vászongyártványok tekintetében. A' gyarmati ipartermékek kiállításában pedig Francziaország és Holland, de kiváltképp Spanyolhon és Portugália nem kevésb részt vettek mint Anglia, 's mondhatni, hogy e' részben Németország sem maradt hátrább az előbbieknél, sőt az bizonyos, hogy az akkori gyarmatárubani szükség a' mostanihoz képest igen csekély vala. Az internationalis kézműgyártvány concurrentiája tehát a' vászonnemű cikkek gyártásán kívül, mi ekkor még leginkább a' nemesek kezében volt — a' nagy consumtio cikkeire még nem terjesz-

kedett ki, hanem aránylag csak a magasb rendűek esékely szükségére. Ily körülmények között, midőn egyik nemzet életszükségeinek pótlása miatt a másikra szükségképen kényserítették, — mi sem vala természetesebb, mint a kereskedelmi szabad üzérkedésnek azon elmélete, mellyben minden be- és kivitel tilalomnak, akármely nevet viseljen is az, minden czélnek jutalomnak 's egyes gyárak részire nyújtani szokott kedvezvényeknek, taxáknak, egyedáruskodásnak 's az ember és polgár akármely nemű jogába való kapkodásnak ellenmondatik. — Mint mondók, ily körülmények közt mi sem vala természetesebb, mint a szabad kereskedés elméletét alkotni, midőn az ezen elmélet keblében rejőlé vész meszsziről sem lehet megálmodni, és Smith Ádám előtt a védpolitika (Schutzpolitik) nem látszhatott egyébnek vastag önhaszonvágyi következménynek, 's elavult világértékű schlandriánál — az ipar közvirágozására nézve. Azonban tudja már közölünk mind az, ki a világot eseményit némi figyelemmel kíséri, hogy a tudományok mezejéni meszszelhaladás, a nagyszerű és számos találmány, főképen pedig a géptannak közéletbeni hatályos szereplése egész Európában más alakot adtak a politikai rendszernek, 's a nemzetek közlekedési viszonyainak úgy, hogy a mi 80 évvel vagy egy századdal ezelőtt bölcseségnek 's megdönthetetlen alapigazságnak látszott, most majd egészen ostobaságnak tetszik. Hogy erre vonatkozólag a tőkepénz- és géperőnek kézimunka feletti túlsúlyáról némi fogalmat adhassunk, csak egy gőzhajó hullámpályáját hasonlítsuk össze a kisedesajka habtusával. Mert a gyártásban ép ily viszonyban áll a géperővel működés a kézi munkálkodás irányában. Vegyük föl például a gyapot-szövetgyártás jelen állapotát a

gépekkel működés ideje előttiével. Egy-néhány ezer forintnyi tőkepénzzel tudniillik egy szép mennyiségű gyapottömeget vásárolhat meg a vállalkozó, 's a tuljányosság mellett az által, hogy több száz kezét és számos szövőszékét mozgásba hozott, a nélkül hogy magának csak legkevésbé is ártathatott volna, — igen számos embernek állandó keresetforrást nyitott. Sőt a vállalkozó maga minden forintocskával, mellyet nyert, mindinkább terjesztvén vállalata hatáskörét, maga is napról napra inkább boldogulhatott, 's mások kenyerét 's jóllétét is biztosította. És mivel az ő gyarapulását 's napról napra terjedő boldogabbulását leginkább egyes kézművesei ügyessége föltételezte, mi a világeconcurrentia ostromival meg nem mérközhethetvén, a munkás néposztály keresetforrását nem hogy apasztotta, de még inkább gazdagította, 's a szabad ki- és bevétel elméletét, vagyis a forgalmi szabadságot szerfölött sürgette. Másképp állnak azonban a dolgok jelenleg, midőn a géperő-virágzás kora látszik uralkodni, midőn keresetforrásától annyira esett 's esik el mindinkább, mennél nagyobb tér nyitatik mindenfelé a világeconcurrentiának, mit géperő általi gyártványoknak a kézművek feletti elsősege 's keletesege naponként magaszt 'stb. Ezek után kérdi List az olvasó közönséget, hogy mivel az ő statusgazdasági rendszere csak az itt említett nézeteknél fogva is teljesen kárhóztatta a védvámok eltörlesztését, a forgalmi szabadságot, mit Smith Ádám a nemzetboldogság egyedüli palladiumának tart, kérdi: tagadhatni-e valóban új politikai tanának eredetiségét, mit ellenei Smith Ádámnak erőködnek tulajdonítani?

Dunavizálás jan. 12kén 6'9''0'' az 0 felett.

Oroszország

Vele ezen dec. 27én. A' czár malameccobai utazása a zátony megvizsgálása végett egy váratlan esemény közhéjötté miatt elmaradt. Ugyanis a' gőzhajó kirándulásra már néhány óra óta erősen füstölge sz. István napján, midőn épen egy roppant mindenrendű, rangú 's korú vegyes néptömeg az orosz czár bámulására indult, ki nem tudni mi okból partra nem szállt. A' mint pedig Marianna gőzös (min a' czár utazott) tovább vitorlázott, az egész néptömeg csoportosan a' Fenice színházba tödult, hogy az elhírdet hatalmu czár legalább ott láthassa. 'S lde csakugyan eljött a' czár, ki az alkirály páholyában vett helyet, 's a' nép kandi bámulásodása 's a' jelesen adatott színmű mutatóvány által igen kedvére látszott mulatozni. Ott is, mint utjában egyébült, bőkezűségének fényes tanúságival mindenkit álmélatra ragadott.

Oroszország

Berlini lapok szerint az orosz czárnak névnapi ünnepét szokott szívélyesség és szeretettel illtették meg Sz. Pétervárott. Miklós czárkódásának husz egész éve alatt csak épen most történt, hogy e' fényben dús ünnepély, nélkülözö a' czár személyes jelenlétét. Délélti 11 órakor, a' czár téli lakának nagykőpoltájában ünnepélyes nagy mise tartatott, mit a' trónörökös, a' czár menyé 's az uralkodó család tagain kívül más magas rangú személyek is népesítettek, este pedig a' trónörökös nagy teremében az e' napiünnepet ritkán látott fényárban tündöklő tánczvigalom zárta be. Az ünnepre következett kedden az ujan épült nemes clubb nevű épület előtt tűz ütött ki, mi többek közt a' Mihálytéri palota földelének egy részét is elhamvasztá.

4ik szám.

ÉRTESÍTŐ.

1846.

Hirdetés.

A' főméltóságú magyar kir. udvari kamara rendeléséből közhírré tétetik, hogy folyó évi januarius 20dikán a' mármarosi kam. igazgatóság épületében következő gabonamennyiségek beszámítása fog nyilvános árverésre kitétetni, és a' legkisebb árt kívánóknak szállítás végett átengedtetni.

A' beszállítandó gabonának mennyisége következő; és pedig:

Tiszabuzából.	
Szigetre	11,300 pozs. mérő.
Vissóra	1200 " "
Bustyaházára	2000 " "
együtt 14,400 pozs. mérő.	
Rozsból.	
Bustyaházára	300 pozs. mérő.
Vissóra	1400 " "
Király-mezőre	1000 " "
mind összesen 2700 pozs. mérő.	
Kukoriczából.	
Vissóra	1000 pozs. mérő.
Király-mezőre	4000 " "
összesen 5000 pozs. mérő.	

A' kötendő szerződéssel megállapítandó gabonamennyiségnek fele 1816ki utolsó aprilliséig, az erdő-számtartói hivatalokra nézve pedig utolsó januusig, másik fele pedig mu hatvanul september 15kén 1816dik helyre szállítandó lesz; mi mellett még föltételül tétetik, hogy a' gabona átadásánál minden pozsonyi mérő a' buzánál 80, rozsból 78, kukoriczánál 80 fontot legalább is nyomjon.

A' kiknek tehát ezen gabonaszállításokat magokra vállalni kedvök volna, ezennel felszólítottanak, a' mondott napra Szigeten a' mármarosi kir. kam. igazgatóság épületében, délélti 9 óráig vagy személyesen vagy törvényes hatalmazottak és képviselők által megjelenni, vagy írott 10% készpénzből vagy statuskötelezvényekből álló bántpénzzel ellátott bepecsételt ajánlataikat legfeljebb jövő évi januarius 19dik esteig azon meghatározott nyilatkozattal benyújtani, hogy az árverési feltételeknek előre is tökéletesen alávetik magokat. — A' személyesen vagy törvényes hatalmazott és képviselő által megjelének, a' most említett 10% bántpénzi jövő évi január 19dik napján a' szigeti kir. tisztartóságnál nyugtatvány mellett letétehetik, a' nyugtatványt az árverési kiküldöttiségek az árverés napján előmutatván, még az is észrevétetik: hogy azok a' felek, mellyek ajánlataikat írásban adják be, egyszersmind pedig személyesen is meg akarnak az árosökkéntesen jelenni, az illető k. kincstári pénztárnak e' betett bántpénzről szóló eredeti bizonyítványát a' peesét alatt benyújtott ajánlatához kapcsolják, a' szóvali árosökkéntésnél pedig csak meghitelesített másolatban tartoznak az említett bizonyítványt előmutatni.

Az árverés és kötelezvény közelebbi feltételei mint a' m. kir. udv. kincstári számvevőségénél Budán, a' mármarosi kir. kam. igazgatóságnál Szigeten naponként olvashatók. Budán, dec. 13kán 1845.

2-3. Hirdetvény.

A' főmélt. magy. kir. kincstár rendeletére Magyar-Szások Temes megyében fekvő kincstári helység kegyelmes királyi adományzás végett kihirdetetik.

Az említett helység alkotó részei és becsü-ara Bécsben a' főmélt. es. kir. közönséges kincstárnál, Budán a' főmélt. magy. kir. kincstárnál és Temesváron a' temesi kir. kincstári igazgatóságnál olvashatók; nemkülönben a' megszerezni kívánóknak a' nevezett helység helybeni megsejmlélése tetszésükre hagyatik.

Azok, kik a' mondott helység birtokába jutni kívánnak, folyamodásokat, mellyben határozottan nyilatkoznok kell, hogy megnyert adományi jogukat az adományi oklevél kiadása után az illető

megyék jegyzőkönyveibe az 1840. év törvény 21. cikke 19dik §a értelmében betáblaztatják, 's megkivántató bizonyítványokkal ellátva legfőbb 1816iki martius 16kán délutáni 1 óráig vagy a' főmélt. es. kir. közönséges kincstárnál Bécsben vagy pedig a' főmélt. magy. kir. kincstárnál Budán mulhatlanul és annyival bizonyosabban nyujtsák be, mivel legfelsőbb parancs következtében később beadandó vagy határozatlan nyilatkozatok tekintetbe nem fognak vétetni, hanem általában félre tévtenek.

Egyébiránt legfelsőbb határozatnál fogva csak olyan esedezők folyamodásaira lesz tekintet, kik a' fentemlített betáblázásra készeknek fognak nyilatkozni. — Budán karácson hó fogytán 1845.

A' jégverés ellen kölesönösen biztosító magyar egyesület kormányzó választványja nagy örömmel értesíti a' t. cz. közönséget: miként működése most lefolyó, azaz — fenállása harmadik évében oly kedvező eredményt nyújtott, miszerint az alább látható jegyzék kimutatása szerint, mind a' mellett is, hogy 179 kárvallás érte az egyesületet, nem kevesebbet mint 29% nyujthat kárpótlásul, oly eredmény, melly, tekintve a' lefolyt nyár mostohaságát, midőn alig mult el nap a' nélkül, hogy az ország különféle vidékeiről szomorú híreknek érkeztek volna, rendkívül kedvezőnek mondható. E' fényes eredmény világos tanujele ama növekedő részvételnek, mellyel az egyesület emberszerető czéjja a' t. cz. közönségnél talált (1843ban 26, 1844ben pedig 41 jégverés érte az egyesületet) 's biztos reményt nyujt, hogy e' rokonszeny esztendő még nagyobb mértékben terjedni fog.

A' fizetések történetek Pesten az igazgatóságnál nagy híd-utca Weisz h' z 678. szám, és a' vidéki ügynökségeknél. Kelt Pesten a' jégverés ellen kölesönösen biztosító magyar egyesület kormányzó választványának 1845 évi december 29kén tartott üléséből. Gróf Bathhány Lajos m. k. elnök. Magyar Imre m. k. kormányzó tag. Weisz Bernát Ferencz m. k. igazgató.

J e g y z ő k.

Andusich Iván, Aradszky Lázár, Athanaczkovics János, Bogyó Ferencz, Bagyon Mihály, Bagyon István, Barnay Tivadar, Bartay János, Bartók János, Bathányi Lajos gróf 2, Bednarik András, Beifeld József, Berczik János, Bertha Ignác, Bogyay Miklós, Cseh Mihály, Csepini uradalom, Csoka József, Dániel Antal 2, Domján Soma, Draschitz Gergely, Drexler Antal, Eck János György, Eösz László, Farkas Aron, Fáy György, Fáy Kálmán, Fleisch Ferencz, Fránlk Illés, Frey Mihály, Friebeisz István, Fuchs Iszák 3, Gerliczy Vinczo báró 3, Gervay Anna 2, Gosztonyi Antal, Gruber Ignác, Gyürky Pál 5 excell. 3, Habekest Heinrich, Halász Márton, Haras Antal özvegye, Hegedus László, Hegyesy Ádám, Hering József, Hipp Apollón, Hofbauer József, Horváth Ferencz, Horváth Ferencz, Horváth Ignác, Huszár Kálmán, Hász Imre, Hász Lajos, Inczedy Soma, Jánik Ferencz, Jéger József, Joannovics György, Karlovsky Z, Károlyi György gróf 2, Kászonyi János, Kayser Lajos, Kempel János 2, Kempelen Rudolf, Klementisz Móricz, Köller Alajos, König Ádám, Köller István, Konrad Soma, Kor Mihály, Kormiczky Miksa, Kostas Péter, Kovács József, Kralovszky András, Krausz Károly, Krausz Péter, Kristly György, Kornetter Mihály, Kuncsies Agoston, Leb Ferencz, Lehr Alajos, Leibach Ádám, Libolt János, Lock Róza, Madarász Zuz, Madedl József, Máhr Antal, Májthényi család, Mallász József, Manhold Márton, Markovics Lázár, Márkus András, Martin János, Mayer Jón, Mentzer Lipót, Mészáros János, Mihálovics Konstantin, Mihálovics Miksa, Mihályik András, Mirschvinsky Ignác 2, Moczter Ignác, Nagy József 2, Németh Péter, Obláth Fülöp, Pákozdy Zsigmond, Peck Keresztély, Perlaky Flóris 2, Pinka Donát, Podhurányi József 3, Podmaniczky Ilona bárónő, Podmaniczky Zófia bárónő 2, Prevalék György, Probojesevics József, Rankozo Pál, Resch János, Réthy Károly idős, Rojko János, Rojko Lajos, Sárly Károly, Schluger János, Scholze Mihály, Schwachhofer István, Schwarz Dániel 2, Schwarz Jakob, Sellner János, Sipos Sándor, Sipos Tivadar, Sinesák János, Sóhr Sámson, Soltisz Mihály, Sommer Magdolna, Spargel Kajetán, Spitzer Márton, Széler László ifjabb 3, Stefanovics Ignác, Sterteczky József, Stugl János, Stvertszky József, Svagell Ferencz, Szabó Antal, Szendrey András, Szévald Móricz, Szuts Zsigmond, Tassy Lajos, Teller Nep. János, Tichy Alajos, Tidry Ferencz, Török János, Tóth János, Tóth Zsigmond, Veörös István, Veszely Ferdinánd, Wandratsch Károly, Wirkner István, Wodianer Rudolf, Wynder Ferencz, Zangel Antal, Zeggo András.

Templom-készületi asztalos-munka árlejtése.

A' nagy-kun Turkevi reformata sz. egyházhoz megkivántató asztalos munkák árlejtésére folyó évi februarius hó 18ó napja tuzetvén ki: az ahöz értők illő bántpénzzel ellátva, a' hely szinére meghívotnak.

Árverési hirdetvény.

Folyó évi január 26án hétfőn a' szokott helyen lévő ócska szerek az Ó-Budai kis szigeten ten lévő raktárban árverés útján készpénzzel fizetés mellett fognak eladatni; — a' venul szándékozik tehát a' kijelent napokra a' felemlített kir. raktárakhoz hivatalosak.

A' magy. kir. építési főigazgatóság által Budán 1846 évi január 9kén. 1-3

T. Endréd y Gábor és néhai hitvese a' ületett Majláth Vinczentia asszony esődtömegehez tartozó 's t. Pestmegyében keblezett Csóvár helységben létező ingó és ingatlan vagyonok végő ítélet következtében Csóvár helységben jövő 1846iki évi aprilis 2án árverés útján eladatnak. Kelt Pesten december 28án 1845. Bieskey Illés Pest megyei táblabíró mint végrehajtó. 3-3